

I

(Legislatīvi akti)

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2015/2302

(2015. gada 25. novembris)

par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc legislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Padomes Direktīvā 90/314/EEK ⁽³⁾ ir paredzētas vairākas svarīgas patērētāju tiesības attiecībā uz kompleksiem ceļojumiem, jo īpaši attiecībā uz informācijas prasībām, tirgotāju atbildību par kompleksā pakalpojuma sniegšanu un aizsardzību organizatora vai mazumtirgotāja maksātnespējas gadījumā. Tomēr tiesiskais regulējums ir jāpielāgo tirgus attīstības tendencēm, lai tas būtu piemērotāks iekšējā tirgus vajadzībām un lai novērstu neskaidrības un tiesiskā regulējuma nepilnības.
- (2) Tūrisma ir būtiska nozīme Savienības ekonomikā, un kompleksi ceļojumi, kompleksās brīvdienas un kompleksās ekskursijas ("kompleksie pakalpojumi") ieņem nozīmīgu ceļojumu tirgus daļu. Kopš Direktīvas 90/314/EEK pieņemšanas minētais tirgus ir ievērojami mainījies. Papildus tradicionālajām izplatīšanas ķēdēm internets ir kļuvis arvien nozīmīgāks līdzeklis, caur kuru piedāvā vai pārdod ceļojumu pakalpojumus. Ceļojumu pakalpojumus apvieno ne tikai tradicionālo iepriekš sagatavoto komplekso pakalpojumu veidā, bet bieži tos apvieno pēc individuāla pasūtījuma. Daudzi no šiem ceļojumu pakalpojumu apvienojumiem atrodas "pelēkajā zonā" no juridiskā viedokļa vai pilnīgi noteikti neietilpst Direktīvas 90/314/EEK piemērošanas jomā. Šīs direktīvas mērķis ir pielāgot aizsardzības tvērumu, lai ņemtu vērā minēto attīstības gaitu, veicinātu pārredzamību un palielinātu juridisko noteiktību ceļotājiem un tirgotājiem.

⁽¹⁾ OV C 170, 5.6.2014., 73. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2014. gada 12. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2015. gada 18. septembra nostāja pirmajā lasījumā (OV C 360, 30.10.2015., 1. lpp.). Eiropas Parlamenta 2015. gada 27. oktobra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

⁽³⁾ Padomes Direktīva 90/314/EEK (1990. gada 13. jūnijs) par kompleksiem ceļojumiem, kompleksām brīvdienām un kompleksām ekskursijām (OV L 158, 23.6.1990., 59. lpp.).

- (3) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 169. panta 1. punktā un 169. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēts, ka Savienība veicina augsta patērētāju aizsardzības līmeņa sasniegšanu, izmantojot pasākumus, kas pieņemti saskaņā ar LESD 114. pantu.
- (4) Direktīva 90/314/EEK piešķir plašu rīcības brīvību dalībvalstīm attiecībā uz transponēšanu. Tādēļ joprojām saglabājas būtiskas atšķirības starp dalībvalstu tiesību aktiem. Tiesiskā regulējuma sadrumstalotība rada paaugstinātas izmaksas uzņēmumiem un šķēršļus tiem, kuri vēlas darboties pāri robežām, tādējādi ierobežojot patērētāju izvēli.
- (5) Saskaņā ar LESD 26. panta 2. punktu un 49. pantu iekšējais tirgus aptver telpu bez iekšējām robežām, kurā ir nodrošināta preču un pakalpojumu brīva aprīte un brīvība veikt uzņēmējdarbību. No līgumiem, kas attiecas uz kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, izrietošo tiesību un pienākumu saskaņošanu ir nepieciešama, lai šajā jomā izveidotu faktiski darbojošos iekšējo tirgu patērētājiem, pareizi līdzsvarojot augstu patērētāju aizsardzības līmeni un uzņēmumu konkurētspēju.
- (6) Komplekso ceļojumu tirgus pārrobežu potenciāls Savienībā pašlaik nav pilnībā izmantots. Atšķirības noteikumos par ceļotāju aizsardzību dažādās dalībvalstīs attur ceļotājus no vienas dalībvalsts iegādāties kompleksos pakalpojumus un saistītus ceļojumu pakalpojumus citā dalībvalstī, un līdzīgi tās attur arī organizatorus un mazumtirgotājus no vienas dalībvalsts pārdot šādus pakalpojumus citā dalībvalstī. Lai ceļotāji un tirgotāji varētu pilnībā izmantot iekšējā tirgus priekšrocības, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni visā Savienībā, ir nepieciešams turpināt tuvināt dalībvalstu tiesību aktus par kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem.
- (7) Lielākā daļa ceļotāju, kas iegādājas kompleksos pakalpojumus vai saistītus ceļojumu pakalpojumus, ir patērētāji Savienības patērētāju aizsardzības tiesību izpratnē. Tajā pašā laikā ne vienmēr ir viegli nošķirt patērētājus un mazo uzņēmumu pārstāvjus vai profesionāļus, kas rezervē ceļojumus saistībā ar savu darījumdarbību vai profesiju, izmantojot tos pašus rezervēšanas kanālus kā patērētāji. Šādiem ceļotājiem bieži ir vajadzīgs līdzīgs aizsardzības līmenis. Turpretim pastāv uzņēmumi vai organizācijas, kas ceļojumus organizē, pamatojoties uz vispārēju līgumu, ko tās nereti noslēdz, piemēram, ar ceļojumu aģentūru, par vairākiem ceļojumu pakalpojumiem uz konkrētu laika posmu. Šāda veida ceļojumu organizēšanai nav vajadzīgs patērētājiem paredzētais aizsardzības līmenis. Tādēļ šī direktīva būtu jāattiecinā uz personām, kas dodas darījuma braucienos, tostarp brīvo profesiju pārstāvjiem, vai pašnodarbinātajiem vai citām fiziskām personām, ja viņu ceļojumu organizēšana nenotiek, balstoties uz vispārēju līgumu. Lai izvairītos no sajūkuma ar termina "patērētājs" definīciju, kas izmantota citos Savienības tiesību aktos, personas, ko aizsargā saskaņā ar šo direktīvu, būtu jāsauc par "ceļotājiem".
- (8) Tā kā ceļojumu pakalpojumus var apvienot daudzos dažādos veidos, ir lietderīgi par kompleksajiem pakalpojumiem uzskatīt visus ceļojumu pakalpojumu apvienojumus, kam piemīt pazīmes, kuras ceļotāji parasti saista ar komplekso pakalpojumu, jo īpaši, ja atsevišķi ceļojumu pakalpojumi ir apvienoti vienā ceļojumu produktā, par kura pienācīgu sniegšanu atbildību uzņemas organizators. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru⁽¹⁾ nevajadzētu būt atšķirībai, vai ceļojumu pakalpojums apvieno pirms jebkādas saskares ar ceļotāju vai pēc ceļotāja pieprasījuma, vai saskaņā ar ceļotāja izdarīto izvēli. Tie paši principi būtu jāpiemēro neatkarīgi no tā, vai rezervācija veikta pie tirgotāja klātienē vai tiešsaistē.
- (9) Lai nodrošinātu pārredzamību, kompleksie pakalpojumi būtu jānošķir no saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ja tirgotāji tiešsaistē vai klātienē palīdz ceļotājiem iegādāties ceļojuma pakalpojumus, kā rezultātā ceļotājs noslēdz līgumus ar dažādiem ceļojumu pakalpojumu sniedzējiem, tostarp izmantojot sasaistītus rezervācijas procesus, kuriem nepiemīt kompleksa pakalpojuma pazīmes un attiecībā uz kuriem nebūtu lietderīgi piemērot visus kompleksajiem pakalpojumiem piemērojamos pienākumus.
- (10) Ņemot vērā tirgus attīstību, ir lietderīgi sīkāk definēt kompleksos pakalpojumus, pamatojoties uz alternatīviem objektīviem kritērijiem, kas galvenokārt attiecas uz veidu, kā ceļojumu pakalpojumus noformē vai iegādājas, un gadījumiem, kad ceļotāji var pamatoti sagaidīt, ka viņus aizsargā šī direktīva. Tas tā ir, piemēram, gadījumā, kad dažāda veida ceļojuma pakalpojumus iegādājas vienam un tam pašam ceļojumam vai tām pašām brīvdienām vienā tirdzniecības vietā un kad minētie pakalpojumi ir izvēlēti, pirms ceļotājs piekrīt maksāt, proti, viena un tā paša rezervācijas procesa ietvaros, vai ja šādus pakalpojumus piedāvā vai pārdod par kopīgu vai vienu cenu, vai par tiem iekasē vienu vai kopēju cenu, kā arī ja šādi pakalpojumi tiek reklamēti vai pārdoti ar nosaukumu "kompleksais pakalpojums" vai līdzīgu jēdzienu, kas norāda ciešu saikni starp attiecīgajiem ceļojuma pakalpojumiem. Šādi līdzīgi jēdzieni var būt, piemēram, "apvienots darījums", "visaptverošs" vai "visaptverošs pakalpojums".

⁽¹⁾ Skatīt Eiropas Savienības Tiesas 2002. gada 30. aprīļa spriedumu, *Club Tour, Viagens e Turismo SA pret Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido*, piedaloties *Club Med Viagens Ld*, C-400/00, ECLI:EU:C:2002:272.

- (11) Būtu jāprecizē, ka ceļojumu pakalpojumi, kas apvienoti pēc tam, kad noslēgts līgums, ar kuru tirgotājs piešķir ceļotājam tiesības izvēlēties no dažādu veidu ceļojumu pakalpojumu izlases, piemēram, kompleksā ceļojuma pakalpojuma dāvanu karte, veido komplekso pakalpojumu. Turklāt ceļojumu pakalpojumu apvienojums būtu jāuzskata par komplekso pakalpojumu, ja ceļotāja vārds, maksājuma informācija un e-pasta adrese tiek pārsūtīta starp tirgotājiem un ja ne vēlāk kā 24 stundas pēc tam, kad ir apstiprināta pirmā ceļojumu pakalpojuma rezervācija, tiek noslēgts vēl viens līgums.
- (12) Tajā pašā laikā saistīti ceļojumu pakalpojumi būtu jānošķir no ceļojumu pakalpojumiem, ko ceļotāji rezervē neatkarīgi, bieži dažādos laikos, pat ja tas darīts viena un tā paša ceļojuma vai to pašu brīvdienu nolūkos. Saistīti ceļojumu pakalpojumi tiešsaistē arī būtu jānošķir no saistītām tīmekļa vietnēm, kuru mērķis nav noslēgt līgumu ar ceļotāju, un no saitēm, ar kurām ceļotāji vispārīgā veidā vienkārši tiek informēti par papildu ceļojumu pakalpojumiem, piemēram, ja viesnīca vai pasākuma organizators savā tīmekļa vietnē izvieto sarakstu ar visiem operatoriem, kas piedāvā transporta pakalpojumus nokļūšanai līdz tā atrašanās vietai, neatkarīgi no jebkāda rezervācijas procesa vai ja reklāmas izvietojumam tīmekļa vietnēs izmanto sīkdatnes vai metadatus.
- (13) Īpaši noteikumi būtu jāparedz attiecībā uz tirgotājiem klātienē vai tiešsaistē, kas vienas saziņas ar viņu tirdzniecības vietu vai tās viena apmeklējuma gadījumā palīdz ceļotājiem noslēgt atsevišķus līgumus ar atsevišķiem pakalpojumu sniedzējiem, un attiecībā uz tiešsaistes tirgotājiem, kas, piemēram, ar saistītiem tiešsaistes rezervācijas procesiem mērķtiecīgi sekmē vismaz viena papildu ceļojumu pakalpojuma iegādi no cita tirgotāja, kad līgums tiek noslēgts ne vēlāk kā 24 stundas pēc pirmā ceļojuma pakalpojuma rezervācijas apstiprināšanas. Šādas sekmēšanas pamatā bieži vien ir komerciāla saikne, kas ietver atlīdzību starp tirgotāju, kurš sekmē papildu ceļojumu pakalpojumu iegādi, un otru tirgotāju, neatkarīgi no šādas atlīdzības aprēķināšanas metodes, kuras pamatā varētu būt, piemēram, klikšķu skaits vai apgrozījums. Minētie noteikumi būtu piemērojami, piemēram, ja kopā ar pirmā ceļojumu pakalpojuma, piemēram, lidojuma vai vilciena reisa, rezervācijas apstiprinājumu ceļotājs saņem uzaicinājumu rezervēt papildu ceļojuma pakalpojumu, kas pieejams izraudzītajā ceļojuma galamērķī, piemēram, izmitināšanu viesnīcā, ar saiti uz cita pakalpojumu sniedzēja vai starpnieka rezervācijas tīmekļa vietni. Lai gan šādi pakalpojumi nebūtu uzskatāmi par komplekso pakalpojumu daļu šīs direktīvas nozīmē, saskaņā ar kuru atbildību par visu ceļojumu pakalpojumu pienācīgu sniegšanu uzņemas viens organizators, šādi saistīti ceļojuma pakalpojumi ir alternatīvs darījumdarbības modelis, kas bieži cieši konkurē ar kompleksiem pakalpojumiem.
- (14) Lai nodrošinātu godīgu konkurenci un aizsargātu ceļotājus, pienākums sniegt pietiekamas drošības garantijas attiecībā uz maksājumu atmaksu un ceļotāju repatriāciju pakalpojuma sniedzēja maksātnespējas gadījumā būtu attiecināms arī uz saistītiem ceļojumu pakalpojumiem.
- (15) Viena paša atsevišķa ceļojumu pakalpojuma iegādei nevajadzētu būt ne kompleksam pakalpojumam, ne saistītam ceļojumu pakalpojumam.
- (16) Lai palielinātu skaidrību ceļotājiem un ļautu viņiem veikt apzinātu izvēli attiecībā uz dažādiem piedāvātajiem ceļojumu organizēšanas veidiem, tirgotājiem būtu jāpieprasa skaidri un uzskatāmā veidā paziņot, vai tie piedāvā komplekso pakalpojumu vai saistītu ceļojuma pakalpojumu, un sniegt informāciju par atbilstīgo aizsardzības līmeni, pirms ceļotājs piekrīt maksāt. Tirgotāja deklarācijai par pārdošanai piedāvātā ceļojuma produkta juridisko būtību būtu jāatbilst attiecīgā produkta faktiskajai juridiskajai būtībai. Attiecīgām tiesībaizsardzības iestādēm būtu jāiejaucas, ja tirgotāji nesniedz precīzu informāciju ceļotājiem.
- (17) Lai noteiktu, vai pastāv komplekss pakalpojums vai saistīts ceļojumu pakalpojums, būtu jāņem vērā tikai tas, vai ir apvienoti dažāda veida ceļojumu pakalpojumi – piemēram, izmitināšana, pasažieru pārvadājumi ar autobusu, pa dzelzceļu, ūdeni vai gaisu, kā arī mehānisko transportlīdzekļu vai noteiktu motociklu noma. Izmitināšana ar mērķi apmesties uz dzīvi, tostarp ilgtermiņa valodu kursu apmeklēšanai, nebūtu jāuzskata par izmitināšanu šīs direktīvas nozīmē. Tādi finanšu pakalpojumi kā ceļojuma apdrošināšana nebūtu jāuzskata par ceļojuma pakalpojumiem. Turklāt pakalpojumi, kas ir cita ceļojuma pakalpojuma neatņemama sastāvdaļa, pašī par sevi nebūtu jāuzskata par ceļojuma pakalpojumiem. Tas ietver, piemēram, bagāžas pārvietošanu, ko nodrošina pasažieru pārvadāšanas ietvaros, sīkus transporta pakalpojumus, piemēram, pasažieru pārvadāšanu, ko veic ekskursijas gida pavadībā ietvaros, vai pārvadājumus starp viesnīcu un lidostu vai dzelzceļa staciju, maltītes, dzērienus un tīrīšanu, ko nodrošina izmitināšanas ietvaros, vai piekļuvi tādiem uz vietas esošiem objektiem kā peldbaseins, sauna, *spa* vai sporta zāle, kas viesnīcas viesiem ir iekļauta uzturēšanās laikā. Tas nozīmē arī to, ka gadījumos, kad – atšķirībā no kruīza ceļojuma – naktsmītnes nodrošina kā daļu no pasažieru pārvadāšanas pa sauszemi, dzelzceļu, ūdeni vai gaisu, izmitināšana pati par sevi nebūtu jāuzskata par ceļojuma pakalpojumu, ja galvenais komponents nepārprotami ir pārvadājums.

- (18) Citi tūrisma pakalpojumi, kas nav pasažieru pārvadājumu, izmitināšanas vai mehānisko transportlīdzekļu vai noteiktu motociklu nomas neatņemama sastāvdaļa, var būt, piemēram, biļetes uz koncertiem, sporta pasākumiem, ekskursijām vai atrakciju parkiem, ekskursijas gida pavadībā, slēpošanas trašu pacelāju biļetes un sporta aprīkojuma, piemēram, slēpošanas aprīkojuma, noma vai *spa* procedūras. Tomēr, ja šādi pakalpojumi ir apvienoti tikai ar vienu citu ceļojuma pakalpojumu veidu, piemēram, izmitināšanu, kompleksajam pakalpojumam vai saistītam ceļojuma pakalpojumam vajadzētu izveidoties tikai tad, ja tie veido nozīmīgu daļu no kompleksā pakalpojuma vai saistītā ceļojuma pakalpojuma vērtības vai tiek reklamēti kā ceļojuma vai brīvdienu būtiska iezīme, vai citādi ir ceļojuma vai brīvdienu būtiska iezīme. Ja citi tūrisma pakalpojumi veido 25 % vai vairāk no apvienojuma vērtības, tie būtu jāuzskata par tādiem pakalpojumiem, kas veido kompleksā pakalpojuma vai saistītā ceļojuma pakalpojumu nozīmīgu daļu. Būtu jāprecizē, ka, ja tiek pievienoti citi tūrisma pakalpojumi, piemēram, izmitināšana viesnīcā, kas rezervēta kā atsevišķs pakalpojums pēc tam, kad ceļotājs ir ieradies viesnīcā, tad tiem nevajadzētu kļūt par kompleksā pakalpojuma daļu. Tam nevajadzētu novest pie šīs direktīvas apiešanas, proti, pie tā, ka organizatori vai mazumtirgotāji ceļotājam iepriekš piedāvā papildu tūrisma pakalpojumu izvēli un tad līgumu par minētajiem pakalpojumiem piedāvā noslēgt tikai pēc tam, kad ir sākusies pirmā ceļojuma pakalpojuma sniegšana.
- (19) Tā kā nepieciešamība aizsargāt ceļotājus īstermiņa ceļojuma laikā ir mazāka un lai izvairītos no nevajadzīga sloga tirgotājiem, ceļojumi, kas ilgst mazāk nekā 24 stundas un neietver izmitināšanu, kā arī kompleksie pakalpojumi vai saistītie ceļojumu pakalpojumi, ko piedāvā vai kurus sekmē tikai reizēm, pēc bezpeļņas principa un tikai ierobežotai ceļotāju grupai, būtu jāizslēdz no šīs direktīvas piemērošanas jomas. Pēdējā minētā grupa var ietvert, piemēram, ceļojumus, kurus ne vairāk kā dažas reizes gadā saviem locekļiem organizē labdarības organizācijas, sporta klubi vai skolas un kurus nepiedāvā sabiedrībai. Pienācīgai informācijai par minēto izņēmumu vajadzētu būt publiski pieejamai, lai tirgotāji un ceļotāji būtu pienācīgi informēti, ka šī direktīva neattiecas uz tādiem kompleksajiem pakalpojumiem vai saistītajiem ceļojumu pakalpojumiem.
- (20) Šai direktīvai nebūtu jāskar valsts tiesību akti līgumtiesību jomā attiecībā uz tiem aspektiem, kas nav reglamentēti šajā direktīvā.
- (21) Dalībvalstīm būtu jā saglabā kompetence saskaņā ar Savienības tiesību aktiem piemērot šīs direktīvas noteikumus nozarēs, kas neietilpst tās darbības jomā. Tādējādi dalībvalstis var paturēt spēkā vai ieviest valstu tiesību aktus, kas ir atbilstīgi šīs direktīvas vai konkrētu tās noteikumu prasībām, attiecībā uz līgumiem, kuri ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas. Dalībvalstis var, piemēram, saglabāt vai ieviest atbilstīgus noteikumus attiecībā uz konkrētiem atsevišķiem līgumiem par vienu atsevišķu ceļojuma pakalpojumu (piemēram, brīvdienu māju nomu) vai par kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ko piedāvā vai veicina bezpeļņas nolūkos, ierobežotai ceļotāju grupai un tikai reizēm, vai attiecībā uz kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, kuri aptver laikposmu, kas ir mazāks nekā 24 stundas, un kuri neietver izmitināšanu.
- (22) Kompleksā ceļojuma pakalpojuma galvenā pazīme ir tā, ka ir viens tirgotājs, kas kā organizators ir atbildīgs par visa kompleksā pakalpojuma pienācīgu sniegšanu. Tikai tajos gadījumos, kad cits tirgotājs darbojas kā kompleksā pakalpojuma organizators, tirgotājam, visbiežāk ceļojumu aģentūrai vai tiešsaistes ceļojumu aģentam, varētu būt iespēja rīkoties tikai kā mazumtirgotājam vai starpniekam un nebūt atbildīgam kā organizatoram. Tam, vai tirgotājs rīkojas kā konkrētā kompleksā pakalpojuma organizators, vajadzētu būt atkarīgam no minētā tirgotāja iesaistes kompleksā pakalpojuma izveidē, nevis no tā, kā tirgotājs apraksta savu darījumdarbību. Apsverot to, vai tirgotājs ir organizators vai mazumtirgotājs, nevajadzētu būt atšķirībai, vai tirgotājs rīkojas kā piegādātājs vai norāda, ka ir aģents, kas rīkojas ceļotāja interesēs.
- (23) Direktīva 90/314/EEK dalībvalstīm ir piešķirusi rīcības brīvību noteikt, vai par kompleksā pakalpojuma pienācīgu sniegšanu ir atbildīgs mazumtirgotājs, organizators vai mazumtirgotājs kopā ar organizatoru. Minētā elastīgā pieeja dažās dalībvalstīs radījusi neskaidrību par to, kurš tirgotājs ir atbildīgs par attiecīgo ceļojumu pakalpojumu sniegšanu. Tādēļ šajā direktīvā būtu jāprecizē, ka atbildība par kompleksā ceļojuma līgumā iekļauto ceļojuma pakalpojumu sniegšanu ir organizatoram, ja vien valsts tiesību aktos nav paredzēts, ka atbildīgs ir gan organizators, gan mazumtirgotājs.
- (24) Attiecībā uz kompleksiem pakalpojumiem mazumtirgotājiem kopā ar organizatoru vajadzētu būt atbildīgiem par informācijas sniegšanu pirms līguma noslēgšanas. Lai veicinātu saziņu, jo īpaši pārrobežu lietās, ceļotājiem vajadzētu būt iespējai sazināties ar organizatoru arī ar tā mazumtirgotāja palīdzību, pie kura viņi nopirkuši komplekso pakalpojumu.
- (25) Ceļotājam būtu jāsaņem visa vajadzīgā informācija pirms kompleksā pakalpojuma iegādes neatkarīgi no tā, vai to pārdod, izmantojot distances saziņas līdzekļus, pie letes vai ar citu veidu izplatīšanas līdzekļiem. Sniedzot minēto informāciju, tirgotājam būtu jāņem vērā to ceļotāju īpašās vajadzības, kuri vecuma vai fizisko traucējumu dēļ ir īpaši neaizsargāti, ja tirgotājs tādas vajadzības var saprātīgi paredzēt.

- (26) Pamatinformācijai, piemēram, ceļojumu pakalpojumu galvenajām pazīmēm vai cenai, kas norādīta reklāmā, organizatora tīmekļa vietnē vai brošūrā kā daļa no informācijas, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, vajadzētu būt saistošai, izņemot, ja organizators patur tiesības grozīt šos elementus un ja šādas izmaiņas ir skaidri, saprotami un uzskatāmā veidā paziņotas ceļotājam pirms kompleksā ceļojuma līguma noslēgšanas. Tomēr, ņemot vērā jaunās saziņas tehnoloģijas, kuras dod iespēju viegli veikt atjauninājumus, vairs nav vajadzības paredzēt īpašus noteikumus par brošūrām, lai gan ir lietderīgi nodrošināt, ka izmaiņas informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tiek paziņotas ceļotājam. Vienmēr vajadzētu būt iespējai veikt izmaiņas informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, ja abas kompleksā ceļojuma līguma puses par to ir skaidri vienojušās.
- (27) Prasības par informāciju, kas paredzētas šajā direktīvā, ir izsmeltošas, taču tām nebūtu jāskar informācijas prasības, kas izklāstītas citos piemērojamos Savienības tiesību aktos⁽¹⁾.
- (28) Organizatoriem būtu jāsniedz vispārīga informācija par vīzu režīmu galamērķa valstī. Informāciju par to, cik aptuveni ilgā laikā var saņemt vīzu, var sniegt kā atsauci uz oficiālu informāciju galamērķa valstī.
- (29) Ņemot vērā komplekso ceļojumu līgumu īpatnības, būtu jāparedz līgumslēdzēju pušu tiesības un pienākumi laikposmam pirms un pēc kompleksā pakalpojuma sākuma, jo īpaši, ja kompleksais pakalpojums nav sniegts pienācīgi vai ir mainījušies konkrēti apstākļi.
- (30) Tā kā kompleksos pakalpojumus bieži iegādājas ilgu laiku pirms to sniegšanas, var iestāties neparedzēti apstākļi. Tādēļ ceļotājam, ievērojot konkrētus nosacījumus, vajadzētu būt tiesībām nodot kompleksā ceļojuma līgumu citam ceļotājam. Šādos gadījumos organizatoram vajadzētu būt iespējai atgūt savus izdevumus, piemēram, ja apakšuzņēmējs pieprasa maksu par ceļotāja vārda izmaiņām vai par transporta biļetes anulēšanu un izsniegšanu no jauna.
- (31) Ceļotājiem vajadzētu būt arī iespējai jebkurā brīdī pirms kompleksā pakalpojuma sākuma izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu, samaksājot pienācīgu un pamatojamu izbeigšanas maksu, kurā ir ņemti vērā gaidāmie izmaksu ietaupījumi un ienākumi no ceļojumu pakalpojumu alternatīvas izmantošanas. Viņiem vajadzētu būt arī tiesībām izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, ja nenovēršami un ārkārtas apstākļi ievērojami ietekmēs kompleksā pakalpojuma izpildi. Tādi apstākļi var būt, piemēram, karadarbība, tādas citas nopietnas drošības problēmas kā terorisms, tādi ievērojami riski cilvēka veselībai kā nopietnas slimības uzliesmojums ceļojuma galamērķī vai dabas katastrofas, piemēram, plūdi, zemestrīces, vai tādi laikapstākļi, kuru dēļ nav iespējams droši nokļūt līdz galamērķim, kā par to puses vienojušās kompleksā ceļojuma līgumā.
- (32) Īpašos gadījumos arī organizatoram vajadzētu būt tiesībām izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, nemaksājot kompensāciju, piemēram, ja nav sasniegts minimālais dalībnieku skaits un ja minētā iespēja ir paredzēta līgumā. Šādā gadījumā organizatoram būtu jāatmaksā visi maksājumi, ko tas saņēmis saistībā ar komplekso pakalpojumu.
- (33) Dažos gadījumos organizatoriem vajadzētu būt iespējai izdarīt vienpusējas izmaiņas kompleksā ceļojuma līgumā. Tomēr ceļotājiem vajadzētu būt tiesībām izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu, ja izmaiņas būtiski maina kādu no ceļojuma pakalpojuma galvenajām pazīmēm. Tā varētu būt, piemēram, gadījumā, ja samazinās ceļojuma pakalpojumu kvalitāte vai vērtība. Kompleksā ceļojuma līgumā norādīto izbraukšanas vai ierašanās laiku izmaiņas

⁽¹⁾ Skatīt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2111/2005 (2005. gada 14. decembris) par darbības aizliegumam Kopienā pakļauto gaisa pārvadātāju Kopienas saraksta izveidi un gaisa transporta pasažieru informēšanu par apkalpojošā gaisa pārvadātāja identitāti un par Direktīvas 2004/36/EK 9. panta atcelšanu (OV L 344, 27.12.2005., 15. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1107/2006 (2006. gada 5. jūlijs) par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu (OV L 204, 26.7.2006., 1. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1371/2007 (2007. gada 23. oktobris) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 315, 3.12.2007., 14. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1008/2008 (2008. gada 24. septembris) par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai Kopienā (OV L 293, 31.10.2008., 3. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1177/2010 (2010. gada 24. novembris) par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem, un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 334, 17.12.2010., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 181/2011 (2011. gada 16. februāris) par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 55, 28.2.2011., 1. lpp.).

būtu jāuzskata par nozīmīgām, piemēram, tādā gadījumā, ja tās ceļotājam radītu ievērojamas neērtības vai papildu izmaksas, piemēram, par pārkārtojumiem saistībā ar transportu vai izmitināšanu. Cenu palielinājums būtu jāatļauj tikai tad, ja ir mainījusies degvielas vai citu enerģijas avotu cena attiecībā uz pasažieru pārvadājumiem, ir mainījušies nodokļi vai maksas, ko iekasē trešā persona, kas nav tieši iesaistīta kompleksā ceļojuma līgumā ietvertu ceļojuma pakalpojumu sniegšanā, vai ir mainījies valūtas maiņas kurss, kas attiecas uz komplekso pakalpojumu, un turklāt tikai tad, ja līgumā ir skaidri paredzēta šāda cenas palielināšanas iespēja un tajā noteikts, ka ceļotājam ir tiesības saņemt cenas samazinājumu, kas atbilst minēto izmaksu samazinājumam. Ja organizators piedāvā cenas palielinājumu, kas ir lielāks nekā 8 % no kopējās cenas, ceļotājam vajadzētu būt tiesībām izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu, nemaksājot izbeigšanas maksu.

- (34) Ir lietderīgi izstrādāt īpašus noteikumus par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz neatbilstībām kompleksā ceļojuma līguma izpildē. Ceļotājam vajadzētu būt tiesībām saņemt problēmu risinājumu, un, ja ievērojamu daļu no kompleksā ceļojuma līgumā iekļautajiem ceļojuma pakalpojumiem nav iespējams sniegt, ceļotājam būtu jāpiedāvā atbilstoši alternatīvi pakalpojumi. Ja organizators saprātīgā laikposmā, ko noteicis ceļotājs, nenovērš neatbilstību, būtu jānodrošina iespēja ceļotājam to darīt pašam un prasīt nepieciešamo izmaksu kompensāciju. Dažos gadījumos nevajadzētu paredzēt prasību noteikt laika ierobežojumu, jo īpaši tad, ja ir vajadzīga tūlītēja novēršana. Tas attiektos, piemēram, uz gadījumiem, kad organizatora nodrošinātā autobusa kavēšanās dēļ ceļotājam ir jāizmanto taksometra pakalpojumi, lai laikus paspētu uz lidojumu. Ceļotājiem tāpat būtu jāpiesūta tiesības uz cenas samazinājumu, kompleksā ceļojuma līguma izbeigšanu un/vai kompensāciju par zaudējumiem. Kompensācijai būtu jāsedz arī nemateriālie zaudējumi, piemēram, zaudēta iespēja baudīt ceļojumu vai brīvdienas būtisku problēmu dēļ saistībā ar attiecīgo ceļojumu pakalpojumu sniegšanu. Ceļotājam vajadzētu būt pienākumam, ņemot vērā lietas apstākļus, bez liekas kavēšanās informēt organizatoru par jebkādu neatbilstību, ar ko viņš saskaras kompleksā ceļojuma līgumā iekļauta ceļojuma pakalpojuma sniegšanas laikā. Minētā pienākuma neizpildīšanu var ņemt vērā, nosakot atbilstīgu cenas samazinājumu vai kompensāciju par zaudējumiem, ja šāds paziņojums būtu novērsis vai mazinājis zaudējumus.
- (35) Lai nodrošinātu konsekvensi, ir lietderīgi saskaņot šīs direktīvas noteikumus ar starptautiskām konvencijām, kas reglamentē ceļojumu pakalpojumus, un ar Savienības tiesību aktiem par pasažieru tiesībām. Ja organizators ir atbildīgs par kompleksā pakalpojuma līgumā iekļauto ceļojumu pakalpojumu nesniegšanu vai nepienācīgu sniegšanu, organizatoram vajadzētu būt iespējai piemērot pakalpojumu sniedzēju atbildības ierobežojumus, kas noteikti tādās starptautiskās konvencijās kā 1999. gada Monreālas Konvencija par dažu starptautisko gaisa pārvadājumu noteikumu unifikāciju⁽¹⁾, 1980. gada Konvencija par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF)⁽²⁾ un 1974. gada Atēnu Konvencija par pasažieru un viņu bagāžas pārvadājumiem pa jūru⁽³⁾. Ja nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ nav iespējams nodrošināt ceļotāja savlaicīgu atgriešanos izbraukšanas vietā, organizatoram būtu jāsedz izmaksas par ceļotāja nepieciešamo izmitināšanu par laikposmu, kas nepārsniedz trīs naktis vienam ceļotājam, ja vien esošos vai turpmākos Savienības tiesību aktos par patērētāju tiesībām nav paredzēti ilgāki laikposmi.
- (36) Šai direktīvai nebūtu jāskar ceļotāju tiesības iesniegt prasījumus gan saskaņā ar šo direktīvu, gan saskaņā ar citiem attiecīgiem Savienības tiesību aktiem vai starptautiskām konvencijām, lai ceļotājiem arī turpmāk būtu iespēja adresēt prasījumus organizatoram, pārvadātājam vai jebkurai citai atbildīgai pusei, vai attiecīgā gadījumā vairāk nekā vienai pusei. Būtu jāprecizē, ka, lai izvairītos no kompensācijas pārmaksas, saskaņā ar šo direktīvu piešķirtā kompensācija vai cenas samazinājums un saskaņā ar citiem attiecīgiem Savienības tiesību aktiem vai starptautiskām konvencijām piešķirtā kompensācija vai cenas samazinājums būtu savstarpēji jāatvelk. Organizatora atbildībai nebūtu jāskar tiesības pieprasīt atlīdzinājumu no trešām personām, tostarp pakalpojumu sniedzējiem.
- (37) Ja ceļotājs ir nonācis grūtībās ceļojuma vai brīvdienas laikā, organizatoram vajadzētu būt pienākumam bez nepamatotas kavēšanās sniegt atbilstīgu palīdzību. Šādai palīdzībai galvenokārt būtu jāizpaužas, attiecīgā gadījumā sniedzot informāciju par tādiem jautājumiem kā veselības aprūpes dienesti, vietējās iestādes un konsulārā palīdzība, kā arī praktiskas palīdzības veidā, piemēram, attiecībā uz distances saziņu un alternatīviem ceļojuma pakalpojumiem.

⁽¹⁾ Padomes Lēmums 2001/539/EK (2001. gada 5. aprīlis) par to, kā Eiropas Kopiena noslēdz Konvenciju par dažu starptautisko gaisa pārvadājumu noteikumu unifikāciju (Monreālas Konvenciju) (OV L 194, 18.7.2001., 38. lpp.).

⁽²⁾ Padomes Lēmums 2013/103/ES (2011. gada 16. jūnijs) par to, lai noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Starptautisko Dzelzceļa pārvadājumu starpvaldību organizāciju par Eiropas Savienības pievienošanos 1980. gada 9. maija Konvencijai par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF), kas grozīta ar 1999. gada 3. jūnija Viļņas protokolu (OV L 51, 23.2.2013., 1. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Lēmums 2012/22/ES (2011. gada 12. decembris) par Eiropas Savienības pievienošanos 1974. gada Atēnu Konvencijas par pasažieru un viņu bagāžas pārvadājumiem pa jūru 2002. gada protokolam, izņemot tā 10. un 11. pantu (OV L 8, 12.1.2012., 1. lpp.).

- (38) Savā 2013. gada 18. marta paziņojumā ar nosaukumu "Pasažieru aizsardzība aviosabiedrību maksātspējas gadījumā" Komisija noteica pasākumus, lai uzlabotu ceļotāju aizsardzību aviosabiedrības maksātspējas gadījumā, tostarp paredzēja labāk īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 261/2004⁽¹⁾ un Regulu (EK) Nr. 1008/2008 un sadarboties ar nozares ieinteresētajām personām, pretējā gadījumā paredzot iespēju apsvērt likumdošanas pasākumu. Minētais paziņojums attiecas uz atsevišķu sastāvdaļu, proti, gaisa transporta pakalpojumu, iegādi un tāpēc nerisina jautājumu par aizsardzību maksātspējas gadījumā attiecībā uz kompleksajiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem.
- (39) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai ceļotāji, kas iegādājas komplekso pakalpojumu, būtu pilnībā aizsargāti organizatora maksātspējas gadījumā. Dalībvalstīm, kurās organizatori veic uzņēmējdarbību, būtu jānodrošina, lai tie sniegtu nodrošinājumu, ka to maksātspējas gadījumā ceļotājiem tiks atlīdzināti visi viņu vai viņu vārdā izdarītie maksājumi un – ciktāl kompleksajā pakalpojumā ir iekļauta pasažieru pārvadāšana – ceļotājiem tiks nodrošināta repatriācija. Tomēr vajadzētu būt iespējai piedāvāt ceļotājiem kompleksā pakalpojuma turpināšanu. Saglabājot rīcības brīvību attiecībā uz veidu, kā tiek nokārtota aizsardzība maksātspējas gadījumā, dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai aizsardzība būtu efektīva. Efektivitāte nozīmē, ka aizsardzībai būtu jāklūst pieejamai, tiklīdz organizatora likviditātes problēmu dēļ vairs netiek vai netiks sniegti ceļojuma pakalpojumi vai tiklīdz tie tiks sniegti tikai daļēji, vai ja pakalpojumu sniedzēji liek ceļotājiem par tiem maksāt. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai organizatori izsniedz ceļotājiem sertifikātu, kur dokumentāri apstiprinātas tiesas tiesības attiecībā pret maksātspējas aizsardzības sniedzēju.
- (40) Lai aizsardzība maksātspējas gadījumā būtu efektīva, tai būtu jāsedz paredzamās maksājumu summas, kuras tiktu skartas organizatora maksātspējas gadījumā, un attiecīgā gadījumā paredzamās repatriācijas izmaksas. Tas nozīmē, ka aizsardzībai vajadzētu būt pietiekamai, lai segtu visus paredzamos maksājumus, ko veicis ceļotājs vai kas ceļotāju vārdā veikti par kompleksajiem pakalpojumiem visintensīvākajā sezonā, ņemot vērā laikposmu starp šādu maksājumu saņemšanu un ceļojuma vai brīvdienu beigām, kā arī attiecīgos gadījumos paredzamās repatriācijas izmaksas. Kopumā tas nozīmēs to, ka nodrošinājumam ir jāsedz pietiekami liela procentuālā daļa no organizatora apgrozījuma saistībā ar kompleksajiem pakalpojumiem un ka tas var būt atkarīgs no tādiem faktoriem kā pārdoto komplekso pakalpojumu veids, tostarp transporta veids, ceļamērķis un jebkādi juridiski ierobežojumi vai organizatora saistības attiecībā uz priekšpmaksas summām, ko tas var pieņemt, un maksājumu termiņi pirms kompleksā ceļojuma sākuma. Ja nepieciešamo apdrošinājumu var aprēķināt, pamatojoties uz aktuālākajiem uzņēmuma datiem, piemēram, uz pagājušajā uzņēmējdarbības gada apgrozījumu, organizatoriem palielināta riska gadījumā, tostarp, ja būtiski pieaug pārdoto komplekso pakalpojumu skaits, vajadzētu būt pienākamam pielāgot aizsardzību maksātspējas gadījumā. Tomēr efektīvai aizsardzībai maksātspējas gadījumā nebūtu jāņem vērā maz iespējami riski, piemēram, vairāku lielāko organizatoru vienlaicīga maksātspēja, ja šādā gadījumā tiktu nesamērīgi ietekmētas aizsardzības izmaksas, tādējādi mazinot tās efektivitāti. Šādos gadījumos atmaksāšanas garantijas var būt ierobežotas.
- (41) Ņemot vērā atšķirības valstu tiesību aktos un praksē attiecībā uz kompleksu ceļojumu līgumu līgumslēdzējam pusēm un ceļotāju veikto vai ceļotāju vārdā veikto maksājumu saņemšanu, vajadzētu ļaut dalībvalstīm prasīt arī no mazumtirgotājiem, lai tiem būtu aizsardzība maksātspējas gadījumā.
- (42) Saskaņā ar Direktīvu 2006/123/EK ir lietderīgi paredzēt noteikumus, lai novērstu to, ka aizsardzības pienākumi maksātspējas gadījumā kļūst par šķērslī pakalpojumu sniegšanas brīvībai un brīvībai veikt uzņēmējdarbību. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt pienākamam atzīt aizsardzību maksātspējas gadījumā, kas atbilst uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts tiesību aktiem. Lai atvieglotu administratīvo sadarbību un to organizatoru un, attiecīgā gadījumā, mazumtirgotāju uzraudzību, kuri darbojas dažādās dalībvalstīs, attiecībā uz aizsardzību maksātspējas gadījumā, dalībvalstīm vajadzētu būt pienākamam izraudzīties centrālos kontaktpunktus.
- (43) Tirgotājiem, kas sekmē saistītus ceļojumu pakalpojumus, vajadzētu būt pienākamam informēt ceļotājus, ka tie neiegādājas kompleksu pakalpojumu un ka katrs atsevišķs ceļojuma pakalpojuma sniedzējs atbild tikai par savu līgumu pienācīgu izpildi. Tirgotājiem, kas sekmē saistītus ceļojumu pakalpojumus, papildus vajadzētu būt pienākamam nodrošināt aizsardzību maksātspējas gadījumā attiecībā uz saņemto maksājumu atmaksu un, ciktāl tie atbild par pasažieru pārvadāšanu, attiecībā uz ceļotāju repatriāciju, un tiem būtu par to jāinformē ceļotāji. Uz tirgotājiem, kas atbild par atsevišķu līgumu izpildi, kuri ietilpst saistītā ceļojumu pakalpojumā, attiecas vispārējie Savienības tiesību akti patērētāju tiesību aizsardzības jomā un konkrētās nozares Savienības tiesību akti.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV L 46, 17.2.2004., 1. lpp.).

- (44) Paredzot noteikumus par aizsardzības shēmām maksātspējas gadījumā saistībā ar kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, nevajadzētu liegt dalībvalstīm ņemt vērā mazāku uzņēmumu īpašo situāciju, vienlaikus nodrošinot ceļotājiem tādu pašu aizsardzības līmeni.
- (45) Ceļotāji būtu jāaizsargā saistībā ar komplekso pakalpojumu un saistītu ceļojumu pakalpojumu rezervācijas procesā pieļautām kļūdām.
- (46) Būtu jāapstiprina, ka ceļotāji nevar atteikties no tiesībām, kas izriet no šīs direktīvas, un ka organizatori vai tirgotāji, kuri sekmē saistītus ceļojumu pakalpojumus, nevar izvairīties no saviem pienākumiem, apgalvojot, ka tie rīkojas tikai kā ceļojumu pakalpojumu sniedzēji, starpnieki vai jebkurā citā statusā.
- (47) Dalībvalstīm būtu jāparedz noteikumi par sankcijām par to valsts noteikumu pārkāpumiem, ar ko transponē šo direktīvu, un jānodrošina to īstenošana. Šīm sankcijām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.
- (48) Pieņemot šo direktīvu, ir nepieciešams pielāgot atsevišķus Savienības patērētāju aizsardzības tiesību aktus. Jo īpaši būtu jāpaskaidro, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) 2006/2004 ⁽¹⁾ attiecas uz šīs direktīvas pārkāpumiem. Arī, ņemot vērā to, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES ⁽²⁾ tās pašreizējā redakcijā neattiecas uz līgumiem, kam ir piemērojama Direktīva 90/314/EEK, ir jāgroza Direktīva 2011/83/ES, lai nodrošinātu, ka tā arī turpmāk attiecas uz atsevišķiem ceļojuma pakalpojumiem, kas ietilpst kādā saistītā ceļojumu pakalpojumā, ciktāl minētie atsevišķie pakalpojumi nav kā citādi izslēgti no Direktīvas 2011/83/ES darbības jomas, un ka dažas patērētāju tiesības, kas noteiktas minētajā direktīvā, attiecas arī uz kompleksajiem pakalpojumiem.
- (49) Šī direktīva neskar noteikumus par personas datu aizsardzību, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 95/46/EK ⁽³⁾ un Savienības noteikumus par starptautiskām privāttiesību normām, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008 ⁽⁴⁾.
- (50) Būtu jāprecizē, ka šīs direktīvas normatīvās prasības par aizsardzību maksātspējas gadījumā un informāciju par saistītiem ceļojumu pakalpojumiem būtu jāpiemēro arī tirgotājiem, kas neveic uzņēmējdarbību nevienā dalībvalstī, bet kas Regulas (EK) Nr. 593/2008 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 ⁽⁵⁾ nozīmē jebkādā veidā vērš savu darbību uz vienu vai vairākām dalībvalstīm.
- (51) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību un sasniegt augstu un pēc iespējas vienādu patērētāju aizsardzības līmeni, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet rīcības mēroga dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (52) Šajā direktīvā tiek ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šajā direktīvā jo īpaši tiek ievērota Hartas 16. pantā noteiktā darījumdarbības brīvība, vienlaikus saskaņā ar Hartas 38. pantu nodrošinot augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni Savienībā.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 2006/2004 (2004. gada 27. oktobris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā ("Regula par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā") (OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civiltiesās un komerclietās (OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.).

- (53) Saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošajiem dokumentiem ⁽¹⁾ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts pieņemtos transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (54) Tādēļ Direktīva 90/314/EEK būtu jāatceļ,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA, DEFINĪCIJAS UN SASKAŅOŠANAS LĪMENIS

1. pants

Priekšmets

Šīs direktīvas mērķis ir veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību un augsta un pēc iespējas vienāda patērētāju aizsardzības līmeņa sasniegšanu, tuvinot konkrētus dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu aspektus saistībā ar līgumiem starp ceļotājiem un tirgotājiem, kas attiecas uz kompleksiem ceļojumu pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro kompleksiem pakalpojumiem, ja tos piedāvā tirdzniecībā vai ja tirgotāji tos pārdod ceļotājiem, un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, kurus ceļotājiem veicina tirgotāji.
2. Šo direktīvu nepiemēro:
  - a) kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, kas aptver laikposmu, kas ir mazāks nekā 24 stundas, ja vien tajos nav iekļauta naktsmītne;
  - b) kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, kurus attiecīgi piedāvā vai sekmē tikai reizēm, bez peļņas gūšanas nolūka un tikai ierobežotai ceļotāju grupai;
  - c) kompleksiem pakalpojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, kas iegādāti, pamatojoties uz vispārēju nolīgumu par darījumu braucienu rīkošanu, kurš noslēgts starp tirgotāju un kādu citu fizisku vai juridisku personu, kas rīkojas ar tās komercdarbību, darījumdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju saistītos nolūkos.
3. Šī direktīva neietekmē valstu vispārējās līgumtiesības, piemēram, noteikumus par līguma spēkā esību, sagatavošanu vai sekām, ciktāl vispārējo līgumtiesību aspekti šajā direktīvā nav reglamentēti.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) "ceļojuma pakalpojums" ir:

- a) pasažieru pārvadāšana;
- b) izmitināšana, kura nav pasažieru pārvadāšanas neatņemama sastāvdaļa un kuras mērķis nav apmešanās uz dzīvi;

⁽¹⁾ OVC 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- c) automobiļu noma, citu mehānisko transportlīdzekļu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/46/EK ⁽¹⁾ 3. panta 11. punkta nozīmē noma vai tādu motociklu noma, kuru vadīšanai ir nepieciešama A kategorijas vadītāja apliecība saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/126/EK ⁽²⁾ 4. panta 3. punkta c) apakšpunktu;
- d) jebkurš cits tūrisma pakalpojums, kas nav kāda ceļojuma pakalpojuma a), b) vai c) apakšpunkta nozīmē neatņemama sastāvdaļa;
- 2) "komplekss pakalpojums" ir vismaz divu dažādu veidu ceļojuma pakalpojumu apvienojums viena un tā paša ceļojuma vai to pašu brīvdienu nolūkā, ja:
- a) minētos pakalpojumus apvieno viens tirgotājs, tostarp pēc ceļotāja pieprasījuma vai saskaņā ar ceļotāja veikto izvēli, pirms tiek noslēgts vienots līgums par visiem pakalpojumiem; vai
- b) neatkarīgi no tā, vai tiek noslēgti atsevišķi līgumi ar atsevišķiem ceļojuma pakalpojumu sniedzējiem, minētie pakalpojumi ir:
- i) iegādāti vienā tirdzniecības vietā, un minētie pakalpojumi ir izvēlēti, pirms ceļotājs piekrist veikt samaksu;
- ii) piedāvāti, pārdoti par kopīgu vai vienu cenu vai par tiem iekasēta kopīga vai viena cena;
- iii) reklamēti vai pārdoti, izmantojot vārdu savienojumu "kompleksais pakalpojums" vai līdzīgu vārdu savienojumu;
- iv) apvienoti pēc tāda līguma noslēgšanas, ar kuru tirgotājs dod ceļotājam tiesības izvēlēties no dažādu veidu ceļojuma pakalpojumu izlases; vai
- v) nopirkti no atsevišķiem tirgotājiem, izmantojot saistītus tiešsaistes rezervācijas procesus, ja ceļotāja vārds, maksājuma informācija un e-pasta adrese tiek nosūtīti no tirgotāja, ar kuru ir noslēgts pirmais līgums, citam tirgotājam vai citiem tirgotājiem un līgums ar pēdējo tirgotāju vai tirgotājiem tiek noslēgts ne vēlāk kā 24 stundas pēc pirmā ceļojuma pakalpojuma rezervācijas apstiprinājuma.
- Ceļojuma pakalpojumu apvienojums, kurā ne vairāk kā viens 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētais ceļojuma pakalpojumu veids ir apvienots ar vienu vai vairākiem tūrisma pakalpojumiem, kas minēti 1. punkta d) apakšpunktā, nav komplekss pakalpojums, ja pēdējie minētie pakalpojumi:
- a) neveido nozīmīgu daļu no apvienojuma vērtības un netiek reklamēti kā apvienojuma būtiska iezīme, un arī citādi nav apvienojuma būtiska iezīme; vai
- b) ir izvēlēti un iegādāti tikai pēc tam, kad ir sāкта 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētā ceļojuma pakalpojuma sniegšana;
- 3) "kompleksā ceļojuma līgums" ir viss līgums par komplekso pakalpojumu kopumā vai, ja komplekso pakalpojumu piedāvā saskaņā ar atsevišķiem līgumiem, visi līgumi, kas attiecas uz kompleksajā pakalpojumā ietvertajiem ceļojuma pakalpojumiem;
- 4) "kompleksā pakalpojuma sākums" ir brīdis, kad sāk sniegt ceļojuma pakalpojumus, kas iekļauti kompleksajā pakalpojumā;
- 5) "saistīts ceļojuma pakalpojums" ir vismaz divi dažādu veidu ceļojuma pakalpojumi, kuri iegādāti viena un tā paša ceļojuma vai to pašu brīvdienu nolūkā, kuri nav kompleksa pakalpojuma sastāvdaļas un par kuriem ir noslēgti atsevišķi līgumi ar atsevišķiem ceļojuma pakalpojumu sniedzējiem, ja tirgotājs:
- a) sekmē to, lai ceļotāji, vienreiz apmeklējot tā tirdzniecības vietu vai vienreiz ar to sazinoties, atsevišķi izvēlētos un atsevišķi maksātu par katru ceļojuma pakalpojumu; vai

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/46/EK (2007. gada 5. septembris), ar ko izveido sistēmu mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanai (pamatdirektīva) (OV L 263, 9.10.2007., 1. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/126/EK (2006. gada 20. decembris) par vadītāju apliecībām (OV L 403, 30.12.2006., 18. lpp.).

b) mērķtiecīgi rīkojoties, sekmē vismaz viena papildu ceļojuma pakalpojuma iegādi no cita tirgotāja, ja līgums ar šādu citu tirgotāju tiek noslēgts ne vēlāk kā 24 stundas pēc pirmā ceļojuma pakalpojuma rezervācijas apstiprināšanas.

Ja tiek iegādāts ne vairāk kā viens 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētais ceļojuma pakalpojumu veids un viens vai vairāki 1. punkta d) apakšpunktā minētie tūrisma pakalpojumi, tie nav saistīts ceļojuma pakalpojums, ja pēdējie minētie pakalpojumi neveido nozīmīgu daļu no pakalpojumu apvienotās vērtības un netiek reklamēti kā brauciena vai brīvdienu būtiska iezīme, un arī citādi nav tāda iezīme;

- 6) "ceļotājs" ir jebkura persona, kura vēlas noslēgt līgumu vai kurai ir tiesības ceļot, pamatojoties uz līgumu, kas noslēgts šīs direktīvas darbības jomas ietvaros;
- 7) "tirgotājs" ir jebkura fiziska persona vai jebkura juridiska persona, neatkarīgi no tā vai tā ir privāta vai publiska persona, kas saistībā ar līgumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, rīkojas – tostarp ar jebkuras citas personas starpniecību, kura darbojas tās vārdā vai uzdevumā, – nolūkos, kas ir saistīti ar tās komercdarbību, darījumdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, neatkarīgi no tā, vai tā rīkojas organizatora, mazumtirgotāja, tirgotāja, kas sekmē saistītu ceļojuma pakalpojumu, vai ceļojuma pakalpojumu sniedzēja statusā;
- 8) "organizators" ir tirgotājs, kurš apvieno un pārdod vai piedāvā tirdzniecībā kompleksos pakalpojumus vai nu tieši vai ar cita tirgotāja starpniecību, vai kopā ar citu tirgotāju, vai tirgotājs, kurš nosūta ceļotāja datus citam tirgotājam saskaņā ar 2. punkta b) apakšpunkta v) punktu;
- 9) "mazumtirgotājs" ir tirgotājs, kas nav organizators un kas pārdod vai piedāvā tirdzniecībā kompleksos pakalpojumus, kurus ir apvienojis kāds organizators;
- 10) "uzņēmējdarbības veikšana" ir uzņēmējdarbības veikšana, kā tā definēta Direktīvas 2006/123/EK 4. panta 5. punktā;
- 11) "pastāvīgs informācijas nesējs" ir jebkurš instruments, kas ceļotājam vai tirgotājam dod iespēju uzglabāt personīgi viņam adresētu informāciju tā, lai tā būtu pieejama turpmākai atsaucei informācijas saturam atbilstīgā laikposmā, un kas ļauj neizmainītā veidā pavairot uzglabāto informāciju;
- 12) "nenovēršami un ārkārtas apstākļi" ir situācija, kura nepakļaujas tās līgumslēdzējas puses kontrolei, kas atsaucas uz šādu situāciju, un kuras sekas nebūtu bijis iespējams novērst pat tad, ja būtu veikti visi saprātīgi iespējamie pasākumi;
- 13) "neatbilstība" ir kompleksajā pakalpojumā ietverto ceļojuma pakalpojumu nesniegšana vai nepienācīga sniegšana;
- 14) "nepilngadīgais" ir persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu;
- 15) "tirdzniecības vieta" ir jebkuras gan pārvietojamas, gan nepārvietojamas mazumtirdzniecības telpas vai mazumtirdzniecības tīmekļa vietne, vai līdzīgs tiešsaistes tirdzniecības mehānisms, tostarp arī tad, ja mazumtirdzniecības tīmekļa vietnes vai tiešsaistes tirdzniecības mehānismi ceļotājiem tiek piedāvāti kā vienots mehānisms, tostarp telefona pakalpojums;
- 16) "repatriācija" ir ceļotāja nogādāšana atpakaļ izbraukšanas vietā vai kādā citā vietā, par kuru līgumslēdzējas puses vienojas.

4. pants

Saskaņošanas līmenis

Ja vien šajā direktīvā nav noteikts citādi, dalībvalstis savos valsts tiesību aktos nepatur spēkā vai neievieš noteikumus, kuri atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem, tostarp stingrākus vai mazāk stingrus noteikumus, kuri nodrošinātu ceļotājiem atšķirīgu aizsardzības līmeni.

II NODAĻA

PIENĀKUMS SNIEGT INFORMĀCIJU UN KOMPLEKSĀ CEĻOJUMA LĪGUMA SATURS

5. pants

Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, pirms ceļotājam kļūst saistošs jebkāds kompleksā ceļojuma līgums vai jebkurš attiecīgs piedāvājums, organizators un, ja komplekso pakalpojumu pārdod ar mazumtirgotāja starpniecību, arī mazumtirgotājs ceļotājam sniedz standarta informāciju, izmantojot I pielikuma A vai B daļā iekļauto attiecīgo veidlapu un, ja tā attiecas uz konkrēto komplekso pakalpojumu, arī šādu informāciju:

a) galvenās ceļojuma pakalpojumu pazīmes:

- i) ceļamērķis(-i), maršruts un uzturēšanās periodi, norādot datumus, un, ja ir iekļauta izmitināšana, iekļauto nakšu skaits;
- ii) transporta līdzekļi, to raksturojums un kategorijas, izbraukšanas un atgriešanās vietas, datumi un laiks, apstāšanās un pārsēšanās laiki un vietas.

Ja precīzs laiks vēl nav noteikts, organizators un attiecīgā gadījumā mazumtirgotājs informē ceļotāju par aptuveno izbraukšanas un atgriešanās laiku;

- iii) naktsmītņu atrašanās vieta, galvenās iezīmes un attiecīgā gadījumā naktsmītņu tūrisma kategorija saskaņā ar attiecīgās galamērķa valsts noteikumiem;
- iv) maltīšu grafiks;
- v) apmeklējumi, ekskursija(-as) vai citi pakalpojumi, kas ietverti nolīgtajā kompleksā pakalpojuma kopējā cenā;
- vi) ja tas nav skaidrs no konteksta, informācija par to, vai kādu no ceļojuma pakalpojumiem ceļotājam sniegs grupā, un ja tā – ja tas ir iespējams – informācija par aptuveno grupas lielumu;
- vii) gadījumā, ja ceļotāja guvums no citiem tūrisma pakalpojumiem ir atkarīgs no efektīvas mutiskās saziņas – valoda, kurā minētie pakalpojumi tiks sniegti; un
- viii) informācija par to, vai ceļojums vai brīvdienas kopumā ir piemēroti personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, un pēc ceļotāja pieprasījuma precīza informācija par ceļojuma vai brīvdienu piemērotību, ņemot vērā ceļotāja vajadzības;

b) organizatora un attiecīgā gadījumā mazumtirgotāja tirdzniecības nosaukums un ģeogrāfiskā adrese, kā arī viņu tālruna numurs un attiecīgā gadījumā e-pasta adrese;

c) kompleksā pakalpojuma kopējā cena, ieskaitot nodokļus un attiecīgā gadījumā visas papildu maksas, maksājumi un citas izmaksas vai, ja minētās izmaksas nevar pamatot aprēķināt pirms līguma noslēgšanas, tad norāde par to, kādu veidu papildu izmaksas ceļotājam vēl varētu nākties segt;

d) maksāšanas kārtība, tostarp jebkāda summa vai cenas procentuālā daļa, kas jāmaksā kā pirmā iemaksa, un grafiks atlikušās daļas samaksai vai finanšu garantijas, kas ceļotājam jāmaksā vai jāsniedz;

e) minimālais cilvēku skaits, kas nepieciešams kompleksā pakalpojuma īstenošanai, un 12. panta 3. punkta a) apakšpunktā minētais termiņš pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, kurā iespējams izbeigt līgumu, ja minētais skaits nav sasniegts;

- f) vispārīga informācija par galamērķa valsts pasu un vīzu režīmu, tostarp par to, cik aptuveni ilgā laikā var saņemt vīzu, un informācija par galamērķa valsts medicīniskajām formalitātēm;
- g) informācija par to, ka ceļotājs saskaņā ar 12. panta 1. punktu jebkurā brīdī pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu, samaksājot atbilstošu izbeigšanas maksu vai attiecīgā gadījumā organizatora pieprasītās standarta izbeigšanas maksas;
- h) informācija par fakultatīvu vai obligātu apdrošināšanu, lai segtu izmaksas līguma izbeigšanas gadījumā, ja to izbeidz ceļotājs, vai palīdzības izmaksas – ieskaitot repatriāciju – nelaimes, slimības vai nāves gadījumā.

Ja kompleksā ceļojuma līgums noslēgts telefoniski, organizators un attiecīgā gadījumā mazumtirgotājs ceļotājam sniedz standarta informāciju, kas izklāstīta I pielikuma B daļā, un informāciju, kas izklāstīta pirmās daļas a) līdz h) apakšpunktā.

2. To komplekso pakalpojumu gadījumā, kas definēti 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta v) punktā, organizators un tirgotājs, kuriem tiek nosūtīti dati, nodrošina, ka katrs no tiem sniedz ceļotājam informāciju, kas noteikta šā panta 1. punkta pirmās daļas a) līdz h) apakšpunktā, pirms tam kļūst saistošs līgums vai jebkāds atbilstošs piedāvājums, ciktāl šāda informācija ir atbilstoša viņu piedāvātajiem attiecīgajiem ceļojuma pakalpojumiem. Organizators vienlaikus sniedz arī standarta informāciju, izmantojot I pielikuma C daļā iekļauto veidlapu.

3. Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju sniedz skaidrā, saprotamā un uzskatāmā veidā. Ja šādu informāciju sniedz rakstiski, tā ir salasāma.

6. pants

Informācijas, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, saistošais raksturs un kompleksā ceļojuma līguma noslēgšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka informācija, kas ceļotājam sniegta saskaņā ar 5. panta 1. punkta pirmās daļas a), c), d), e) un g) apakšpunktu, ir kompleksā ceļojuma līguma sastāvdaļa un to nemaina, ja vien līgumslēdzēja puses skaidri nevienojas citādi. Organizators un attiecīgā gadījumā mazumtirgotājs paziņo ceļotājam visas izmaiņas informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, skaidrā, saprotamā un uzskatāmā veidā pirms kompleksā ceļojuma līguma noslēgšanas.

2. Ja organizators vai attiecīgā gadījuma mazumtirgotājs nav izpildījis informācijas sniegšanas prasības attiecībā uz 5. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā minētajām papildu maksām, maksājumiem vai citām izmaksām pirms kompleksā ceļojuma līguma noslēgšanas, ceļotājs attiecīgās maksas, maksājumus vai citas izmaksas nesedz.

7. pants

Kompleksā ceļojuma līguma saturs un dokumenti, ko izsniedz pirms kompleksā pakalpojuma sākuma

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompleksā ceļojuma līgumi ir vienkāršā un saprotamā valodā un, ciktāl tie ir rakstiski – salasāmi. Kompleksā ceļojuma līguma noslēgšanas brīdī vai bez nepamatotas kavēšanās pēc tam organizators vai mazumtirgotājs izsniedz ceļotājam līguma eksemplāru vai tā apstiprinājumu uz pastāvīga informācijas nesēja. Ceļotājam ir tiesības prasīt papīra eksemplāru, ja kompleksā ceļojuma līgums ir noslēgts pusēm vienlaicīgi klātesot.

Attiecībā uz ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem, kā tie definēti Direktīvas 2011/83/ES 2. panta 8. punktā, ceļotājam izsniedz kompleksā ceļojuma līguma eksemplāru vai tā apstiprinājumu papīra formā vai, ja ceļotājs tam piekrīt, uz cita pastāvīga informācijas nesēja.

2. Kompleksā ceļojuma līgumā vai līguma apstiprinājumā izklāsta visu vienošanās saturu, kas ietver visu informāciju, kas minēta 5. panta 1. punkta pirmās daļas a) līdz h) apakšpunktā, un šādu informāciju:

- a) ceļotāja īpašās prasības, kurām organizators ir piekritis;

- b) informācija, ka:
- i) organizators saskaņā ar 13. pantu atbild par visu līgumā ietverto ceļojuma pakalpojumu pienācīgu sniegšanu; un
  - ii) organizatoram saskaņā ar 16. pantu ir pienākums sniegt palīdzību, ja ceļotājs ir nonācis grūtībās;
- c) tās vienības nosaukums, kas atbild par aizsardzību maksātnespējas gadījumā, un tās kontaktinformācija, tostarp tās ģeogrāfiskā adrese un attiecīgā gadījumā kompetentās iestādes nosaukums, kuru attiecīgā dalībvalsts ir norīkojusi šim mērķim, un tās kontaktinformācija;
- d) organizatora vietējā pārstāvja, kontaktpunkta vai cita dienesta nosaukums, adrese, tālruņa numurs, e-pasta adrese un attiecīgā gadījumā faksa numurs, kas ceļotājam ļauj ātri un efektīvi sazināties ar organizatoru, lai pieprasītu palīdzību, ja ceļotājs ir nonācis grūtībās, vai lai sūdzētos par jebkuru neatbilstību, ar ko viņš saskāries kompleksā pakalpojuma sniegšanas laikā;
- e) informācija par to, ka ceļotājam saskaņā ar 13. panta 2. punktu ir jāpaziņo jebkāda neatbilstība, ar ko viņš saskāries kompleksā pakalpojuma sniegšanas laikā;
- f) ja uz tāda kompleksā ceļojuma līguma pamata, kas ietver izmitināšanu, ceļo nepilngadīgie, ko nepavada vecāks vai cita pilnvarota persona, – informācija, kas ļauj tieši sazināties ar nepilngadīgo vai ar personu, kas ir atbildīga par nepilngadīgo nepilngadīgā uzturēšanās vietā;
- g) informācija par pieejamām procedūrām sūdzību izskatīšanai un par strīdu alternatīvas izšķiršanas (SAI) mehānismiem, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/11/ES ⁽¹⁾, un attiecīgā gadījumā par SAI vienību, kas attiecas uz tirgotāju, un par strīdu izšķiršanas tiešsaistē platformu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 524/2013 ⁽²⁾;
- h) informācija par ceļotāja tiesībām nodot līgumu citam ceļotājam saskaņā ar 9. pantu.

3. To komplekso pakalpojumu gadījumā, kas definēti 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta v) punktā, tirgotājs, kuram tiek nosūtīti dati, organizatoru informē par līguma noslēgšanu, kā rezultātā tiek izveidots komplekss pakalpojums. Tirgotājs organizatoram sniedz informāciju, kas vajadzīga, lai organizators varētu izpildīt savus pienākumus.

Tiklīdz organizators ir saņēmis informāciju, ka komplekss pakalpojums ir izveidots, tas ceļotājam sniedz 2. punkta a) līdz h) apakšpunktā minēto informāciju, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju.

4. Šā panta 2. un 3. punktā minēto informāciju sniedz skaidrā, saprotamā un uzskatāmā veidā.

5. Laikus pirms kompleksā pakalpojuma sākuma organizators izsniedz ceļotājam nepieciešamās kvītis, sertifikātus un biļetes, informāciju par plānotajiem izbraukšanas laikiem un attiecīgā gadījumā reģistrēšanās termiņiem, kā arī par plānotajiem apstāšanās, pārsēšanās un ierašanās laikiem.

8. pants

Pierādīšanas pienākums

Pierādīšanas pienākums, ka ir izpildītas šajā nodaļā noteiktās informēšanas prasības, gulstas uz tirgotāju.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (Direktīva par patērētāju SAI) (OV L 165, 18.6.2013., 63. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 524/2013 (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu izšķiršanu tiešsaistē un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (Regula par patērētāju SIT) (OV L 165, 18.6.2013., 1. lpp.).

III NODAĻA

IZMAIŅAS KOMPLEKSĀ CEĻOJUMA LĪGUMĀ PIRMS KOMPLEKSĀ PAKALPOJUMA SĀKUMA

9. pants

Kompleksā ceļojuma līguma nodošana citam ceļotājam

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ceļotājs, saprātīgā termiņā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma sniedzot organizatoram paziņojumu uz pastāvīga informācijas nesēja, kompleksā ceļojuma līgumu var nodot personai, kas atbilst visiem līgumam piemērojamiem nosacījumiem. Jebkurā gadījumā par saprātīgā termiņā sniegtu paziņojumu uzskata paziņojumu, kas sniegts ne vēlāk kā septiņas dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma.
2. Persona, kas nodod kompleksā ceļojuma līgumu, un tā saņēmējs ir solidāri atbildīgi par atlikušā maksājuma samaksu un par visu no šādas nodošanas izrietošo papildu maksu, maksājumu vai citu izmaksu segšanu. Organizators informē personu, kas nodod līgumu, par nodošanas faktiskajām izmaksām. Minētās izmaksas nav nesaprātīgas un nepārsniedz faktiskās izmaksas, kas organizatoram rodas kompleksā ceļojuma līguma nodošanas dēļ.
3. Organizators sniedz personai, kas nodod līgumu, pierādījumu par papildu maksām, maksājumiem vai citām izmaksām, kas izriet no kompleksā ceļojuma līguma nodošanas.

10. pants

Cenas izmaiņas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc kompleksā ceļojuma līguma noslēgšanas cenas var palielināt tikai tad, ja šāda iespēja uzskatāmi paredzēta līgumā un tajā noteikts, ka ceļotājam ir tiesības uz cenas samazinājumu saskaņā ar 4. punktu. Šādā gadījumā kompleksā ceļojuma līgumā nosaka, kā veicams aprēķins, pārskatot cenu. Cenas palielinājumi ir iespējami tikai un vienīgi kā tiešas sekas izmaiņām:
  - a) pasažieru pārvadājumu cenās, ko izraisījušas degvielas vai citu enerģijas avotu cenas;
  - b) tādu līgumā iekļauto ceļojumu pakalpojumu nodokļu vai maksu apmēros, ko nosaka trešās personas, kas nav tieši iesaistītas kompleksā pakalpojuma sniegšanā, tostarp tūrisma nodokļos, nolaišanās nodokļos, iekāpšanas vai izkāpšanas maksās ostās un lidostās; vai
  - c) valūtas maiņas kursos, kas attiecas uz komplekso pakalpojumu.
2. Ja cenas palielinājums, kas minēts šā panta 1. punktā, pārsniedz 8 % no kompleksā pakalpojuma kopējās cenas, piemēro 11. panta 2. līdz 5. punktu.
3. Neatkarīgi no tā apjoma cenas palielinājums ir iespējams tikai tad, ja organizators ne vēlāk kā 20 dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma skaidri un saprotami par to paziņo ceļotājam uz pastāvīga informācijas nesēja, pievienojot minētā palielinājuma pamatojumu un sniedzot aprēķinu.
4. Ja kompleksā ceļojuma līgumā ir paredzēta cenas palielinājumu iespēja, tad ceļotājam ir tiesības uz cenas samazinājumu, kas atbilst jebkādam 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajam izmaksu samazinājumam, kas notiek pēc līguma noslēgšanas un pirms kompleksā pakalpojuma sākuma.
5. Ja cena samazinās, organizatoram ir tiesības atņemt no ceļotājam atmaksājamās summas faktiskās administratīvās izmaksas. Pēc ceļotāja pieprasījuma organizators sniedz minēto administratīvo izmaksu pierādījumus.

11. pants

Izmaiņas citos kompleksā ceļojuma līguma noteikumos

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pirms kompleksā pakalpojuma sākuma organizators nevar vienpusēji mainīt citus kompleksā ceļojuma līguma noteikumus kā vien cenu saskaņā ar 10. pantu, izņemot, ja:

- a) organizators šādas tiesības ir paredzējis līgumā;
- b) izmaiņas ir nenozīmīgas; un
- c) organizators par izmaiņām ceļotāju informē skaidrā, saprotamā un uzskatāmā veidā uz pastāvīga informācijas nesēja.

2. Ja pirms kompleksā pakalpojuma sākuma organizators ir spiests ievērojami grozīt kādu no 5. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā minētajām galvenajām ceļojuma pakalpojumu pazīmēm vai nevar izpildīt 7. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētās īpašās prasības, vai piedāvā saskaņā ar 10. panta 2. punktu palielināt kompleksā pakalpojuma cenu par vairāk nekā 8 %, ceļotājs saprātīgā termiņā, ko noteicis organizators, var:

- a) piekrist ierosinātajai izmaiņai; vai
- b) līgumu izbeigt, nemaksājot izbeigšanas maksu.

Ja ceļotājs kompleksā ceļojuma līgumu izbeidz, ceļotājs var piekrist saņemt kompleksā pakalpojuma aizvietošanu, ja organizators tādu piedāvā, kas, ja iespējams, ir tādas pašas vai augstākas kvalitātes.

3. Organizators bez nepamatotas kavēšanās informē ceļotāju skaidrā, saprotamā un uzskatāmā veidā uz pastāvīga informācijas nesēja:

- a) par ierosinātajām izmaiņām, kas minētas 2. punktā, un attiecīgā gadījumā saskaņā ar 4. punktu – par to ietekmi uz kompleksā pakalpojuma cenu;
- b) par saprātīgu termiņu, kurā saskaņā ar 2. punktu ceļotājam organizators ir jāinformē par lēmumu;
- c) par sekām, kas iestāsies saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem, ja ceļotājs atbildi nesniegs b) apakšpunktā minētajā termiņā; un
- d) attiecīgā gadījumā par piedāvāto kompleksā pakalpojuma aizvietošanu un tā cenu.

4. Ja 2. punkta pirmajā daļā minētās izmaiņas kompleksā ceļojuma līgumā vai 2. punkta otrajā daļā minētais kompleksā pakalpojuma aizvietošums izraisa kompleksā pakalpojuma kvalitātes pasliktināšanos vai izmaksu samazināšanos, ceļotājam ir tiesības uz attiecīgu cenas samazinājumu.

5. Ja kompleksā ceļojuma līgumu izbeidz saskaņā ar šā panta 2. punkta pirmās daļas b) apakšpunktu un ceļotājs nepieņem kompleksā pakalpojuma aizvietošanu, organizators bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc līguma izbeigšanas atmaksā visus maksājumus, ko veicis ceļotājs vai kas veikti ceļotāja vārdā. 14. panta 2., 3., 4., 5. un 6. punktu piemēro *mutatis mutandis*.

12. pants

Kompleksā ceļojuma līguma izbeigšana un atteikuma tiesības pirms kompleksā pakalpojuma sākuma

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ceļotājs jebkurā laikā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu. Ja ceļotājs izbeidz kompleksā ceļojuma līgumu saskaņā ar šo punktu, ceļotājam var prasīt maksāt atbilstošu un pamatojamo izbeigšanas maksu organizatoram. Kompleksā ceļojuma līgumā var norādīt saprātīgas standarta izbeigšanas maksas, kuru apmērs ir atkarīgs no tā, cik ilgi pirms kompleksā pakalpojuma sākuma līgums izbeigts, un no gaidāmajiem izmaksu ietaupījumiem un ienākumiem no ceļojuma pakalpojumu alternatīvas izmantošanas. Ja standarta izbeigšanas maksas nav paredzētas, izbeigšanas maksas apmērs atbilst kompleksā pakalpojuma cenai, atskaitot izmaksu ietaupījumus un ienākumus no ceļojuma pakalpojumu alternatīvas izmantošanas. Pēc ceļotāja pieprasījuma organizators pamato izbeigšanas maksas apmēru.

2. Neatkarīgi no 1. punkta, ceļotājam ir tiesības izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, ja galamērķa vietā vai tās tiešā tuvumā ir izveidojušies nenovēršami un ārkārtēji apstākļi, kas būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma sniegšanu vai kas būtiski ietekmē pasažieru pārvadāšanu uz galamērķi. Ja kompleksā ceļojuma līgums tiek izbeigts saskaņā ar šo punktu, ceļotājam ir tiesības uz pilnīgu visu tādu maksājumu atmaksu, kas veikti par komplekso pakalpojumu, bet nav tiesību saņemt papildu kompensāciju.
3. Organizators var izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu un pilnībā atmaksāt ceļotājam visus maksājumus, kas veikti par komplekso pakalpojumu, bet tam nav pienākuma maksāt papildu kompensāciju, ja:
- cilvēku skaits, kas pieteikušies kompleksajam pakalpojumam, ir mazāks par minimālo skaitu, kas noteikts līgumā, un organizators paziņo ceļotājam par līguma izbeigšanu līgumā noteiktajā termiņā, bet ne vēlāk kā:
    - 20 dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, ja ceļojums ilgst vairāk nekā sešas dienas;
    - septiņas dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, ja ceļojums ilgst no divām līdz sešām dienām;
    - 48 stundas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma, ja ceļojums ilgst mazāk nekā divas dienas;vai
  - organizators nespēj izpildīt līgumu nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ un bez nepamatotas kavēšanās paziņo ceļotājam par līguma izbeigšanu pirms kompleksā pakalpojuma sākuma.
4. Organizators atmaksā visu, kas prasīts saskaņā ar 2. un 3. punktu, vai – attiecībā uz 1. punktu – atlīdzina visus maksājumus, ko veicis ceļotājs vai kas veikti ceļotāja vārdā par komplekso pakalpojumu, atskaitot atbilstošu izbeigšanas maksu. Šādas atmaksāšanas vai atlīdzināšanas ceļotājam veic bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 14 dienu laikā pēc kompleksā ceļojuma līguma izbeigšanas.
5. Attiecībā uz ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem dalībvalstis savos tiesību aktos var paredzēt, ka ceļotājam ir tiesības 14 dienu laikā atteikties no kompleksā ceļojuma līguma, neminot nekādus iemeslus.

IV NODAĻA

KOMPLEKSĀ PAKALPOJUMA SNIEGŠANA

13. pants

Atbildība par kompleksā pakalpojuma sniegšanu

1. Dalībvalstis nodrošina, ka organizators ir atbildīgs par kompleksā ceļojuma līgumā ietverto ceļojuma pakalpojumu sniegšanu neatkarīgi no tā, vai šos pakalpojumus sniedz organizators vai citi ceļojuma pakalpojumu sniedzēji.

Dalībvalstis savos valsts tiesību aktos var paturēt vai ieviest noteikumus, kas paredz, ka mazumtirgotājs arī ir atbildīgs par kompleksā pakalpojuma sniegšanu. Šādā gadījumā 7. panta un III nodaļas, šīs nodaļas un V nodaļas noteikumus, kas ir piemērojami organizatoram, piemēro *mutatis mutandis* arī mazumtirgotājam.

2. Ceļotājs bez nepamatotas kavēšanās, ņemot vērā lietas apstākļus, informē organizatoru par jebkādu neatbilstību, ar ko viņš saskaras kompleksā ceļojuma līgumā iekļauta ceļojuma pakalpojuma sniegšanas laikā.

3. Ja kāds no ceļojuma pakalpojumiem netiek sniegts saskaņā ar kompleksā ceļojuma līgumu, organizators novērš neatbilstību, izņemot, ja tas:

a) nav iespējams; vai

b) ir saistīts ar nesamērīgām izmaksām, ņemot vērā neatbilstības apjomu un skarto ceļojuma pakalpojumu vērtību.

Ja organizators saskaņā ar šā punkta pirmās daļas a) vai b) apakšpunktu nenovērš neatbilstību, piemēro 14. pantu.

4. Neskarot 3. punktā paredzētos izņēmumus, ja organizators ceļotāja noteiktā saprātīgā termiņā neatbilstību nenovērš, ceļotājs to var darīt pats un prasīt atlīdzināt vajadzīgos izdevumus. Ceļotājam nav jānosaka konkrēts termiņš, ja organizators atsakās novērst neatbilstību vai ja ir vajadzīga tūlītēja novēršana.

5. Ja ievērojamu daļu no ceļojuma pakalpojumiem nevar izpildīt, kā paredzēts kompleksa ceļojuma līgumā, organizators bez papildu izmaksām ceļotājam piedāvā atbilstošus alternatīvus risinājumus – ja iespējams, līdzvērtīgas vai augstākas kvalitātes nekā līgumā paredzētie – kompleksā pakalpojuma turpināšanai, tostarp gadījumos, kad ceļotāja atgriešanās izbraukšanas vietā netiek nodrošināta tā, kā to paredz vienošanās.

Ja piedāvātie alternatīvie risinājumi izraisa kompleksā pakalpojuma kvalitātes pasliktināšanos salīdzinājumā ar kompleksa ceļojuma līgumā paredzēto, organizators piešķir ceļotājam atbilstošu cenas samazinājumu.

Piedāvātos alternatīvos risinājumus ceļotājs var noraidīt tikai tad, ja tie nav salīdzināmi ar to, par ko panākta vienošanās kompleksā ceļojuma līgumā, vai ja piešķirtais cenas samazinājums ir neatbilstošs.

6. Ja neatbilstība būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma sniegšanu un organizators to nav novērsis ceļotāja noteiktā saprātīgā termiņā, ceļotājs var izbeigt kompleksā ceļojuma līgumu, nemaksājot izbeigšanas maksu, un attiecīgā gadījumā saskaņā ar 14. pantu prasīt cenas samazinājumu un/vai kompensāciju par zaudējumiem.

Ja nav iespējams nodrošināt alternatīvus risinājumus vai ja ceļotājs saskaņā ar šā panta 5. punkta trešo daļu noraida piedāvātos alternatīvos risinājumus, ceļotājam attiecīgā gadījumā ir tiesības uz cenas samazinājumu un/vai kompensāciju par zaudējumiem saskaņā ar 14. pantu, neizbeidzot kompleksā ceļojuma līgumu.

Ja kompleksais pakalpojums ietver pasažieru pārvadājumus, organizators pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos bez nepamatotas kavēšanās un bez papildu izmaksām ceļotājam nodrošina arī ceļotāja repatriāciju ar līdzvērtīgu transportu.

7. Kamēr nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ nav iespējams nodrošināt ceļotāja atgriešanos, kā paredzēts kompleksā ceļojuma līgumā, organizators sedz izmaksas par nepieciešamo izmitināšanu – ja iespējams, līdzvērtīgas kategorijas –, uz laikposmu, kas nepārsniedz trīs naktis vienam ceļotājam. Ja Savienības tiesību aktos par pasažieru tiesībām, kas piemērojami attiecīgajam transporta veidam, ar kuru ceļotājs atgriežas, ir paredzēti ilgāki termiņi, piemēro minētos termiņus.

8. Šā panta 7. punktā minēto izmaksu ierobežošanu nepiemēro personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kā tās definētas Regulas (EK) Nr. 1107/2006 2. panta a) punktā, un personām, kas tās pavada, grūtniecēm un nepilngadīgajiem bez pavadona, kā arī personām, kam nepieciešama īpaša medicīniskā palīdzība, ar noteikumu, ka organizatoram ir paziņots par to īpašajām vajadzībām vismaz 48 stundas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma. Organizators nevar atsaukties uz nenovēršamiem un ārkārtas apstākļiem, lai ierobežotu šā panta 7. punktā minēto atbildību, ja saskaņā ar piemērojamiem Savienības tiesību aktiem uz šādiem apstākļiem nevar atsaukties attiecīgais transporta pakalpojumu sniedzējs.

14. pants

Cenas samazinājums un kompensācija par zaudējumiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ceļotājam ir tiesības uz atbilstošu cenas samazinājumu par jebkādu laikposmu, kurā notika neatbilstība, ja vien organizators nepierāda, ka par neatbilstību ir atbildīgs pats ceļotājs.

2. Ceļotājam ir tiesības saņemt atbilstošu kompensāciju no organizatora par visiem zaudējumiem, ko ceļotājs cieš jebkādas neatbilstības rezultātā. Kompensāciju izmaksā bez nepamatotas kavēšanās.

3. Ceļotājam nav tiesību uz kompensāciju par zaudējumiem, ja organizators pierāda, ka par neatbilstību ir:
- atbildīgs pats ceļotājs;
  - atbildīga trešā persona, kas nav saistīta ar kompleksā ceļojuma līgumā ietvertu ceļojuma pakalpojumu sniegšanu, un neatbilstība bija neparedzama vai nenovēršama; vai
  - neatbilstība ir radusies nenovēršamu un ārkārtas apstākļu dēļ.
4. Ciktāl Savienībai saistošas starptautiskās konvencijas ierobežo kompensācijas apjomu vai apstākļus, kuros pakalpojuma sniedzējam, kurš sniedz ceļojuma pakalpojumu, kas ir daļa no kompleksa pakalpojuma, jāmaksā kompensācija, tie paši ierobežojumi attiecas uz organizatoru. Ciktāl Savienībai nesaistošas starptautiskās konvencijas ierobežo kompensāciju, kas pakalpojumu sniedzējam ir jāmaksā, dalībvalstis var atbilstoši ierobežot kompensāciju, kas organizatoram jāmaksā. Citos gadījumos kompensāciju, kas organizatoram ir jāmaksā, var ierobežot kompleksā ceļojuma līgumā, ciktāl šis ierobežojums neattiecas uz miesas bojājumiem vai uz tīši vai aiz neuzmanības nodarītu zaudējumu un nav mazāks par kompleksā pakalpojuma trīskāršu kopējo cenu.
5. Tiesības uz kompensāciju vai cenas samazinājumu, kas paredzētas šajā direktīvā, neskar ceļotāju tiesības, kas paredzētas Regulā (EK) Nr. 261/2004, Regulā (EK) Nr. 1371/2007, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 392/2009⁽¹⁾, Regulā (ES) Nr. 1177/2010 un Regulā (ES) Nr. 181/2011 un starptautiskās konvencijas. Ceļotājiem ir tiesības iesniegt prasības saskaņā ar šo direktīvu un minētajām regulām un starptautiskajām konvencijām. Kompensāciju vai cenas samazinājumu, kas piešķirts saskaņā ar šo direktīvu, un kompensāciju vai cenas samazinājumu, kas piešķirts saskaņā ar minētajām regulām un starptautiskajām konvencijām, vienu no otra atskaita, lai izvairītos no pārmērīgas kompensācijas.
6. Noilguma termiņš prasību iesniegšanai saskaņā ar šo pantu nav īsāks par diviem gadiem.

15. pants

Iespēja ar mazumtirgotāja palīdzību sazināties ar organizatoru

Neskarot 13. panta 1. punkta otro daļu, dalībvalstis nodrošina, ka ceļotājs var adresēt paziņojumus, pieprasījumus vai sūdzības par kompleksā pakalpojuma sniegšanu tieši mazumtirgotājam, caur kuru tas tika iegādāts. Mazumtirgotājs bez nepamatotas kavēšanās nosūta šos paziņojumus, pieprasījumus vai sūdzības organizatoram.

Attiecībā uz termiņu vai noilguma termiņu ievērošanu uzskata, ka organizators ir saņēmis pirmajā daļā minētos paziņojumus, pieprasījumus vai sūdzības, kad tos saņem mazumtirgotājs.

16. pants

Pienākums sniegt palīdzību

Dalībvalstis nodrošina, ka organizators bez nepamatotas kavēšanās sniedz atbilstošu palīdzību ceļotājam, kas nonācis grūtībās, tostarp arī apstākļos, kas minēti 13. panta 7. punktā, jo īpaši:

- sniedzot atbilstīgu informāciju par veselības aprūpes pakalpojumiem, vietējām iestādēm un konsulāro palīdzību; un
- palīdzot ceļotājam izmantot distances saziņas līdzekļus un palīdzot ceļotājam atrast alternatīvus ceļojuma risinājumus.

Organizators var iekasēt saprātīgu maksu par šādu palīdzību, ja grūtības ir izraisījis pats ceļotājs ar nolūku vai tās radušās viņa neuzmanības rezultātā. Minētā maksa nekādā gadījumā nepārsniedz faktiskās izmaksas, kas radušās organizatoram.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 392/2009 (2009. gada 23. aprīlis) par pasažieru pārvadātāju atbildību nelaiemes gadījumos uz jūras (OV L 31, 28.5.2009., 24. lpp.).

V NODAĻA

AIZSARDZĪBA MAKSĀTNESPĒJAS GADĪJUMĀ

17. pants

Aizsardzības maksātnespējas gadījumā efektivitāte un piemērošanas joma

1. Dalībvalstis nodrošina, ka organizatori, kas veic uzņēmējdarbību to teritorijā, sniedz nodrošinājumu visu to maksājumu atmaksāšanai, ko veikusi ceļotāji vai kas veikti ceļotāju vārdā, ciktāl attiecīgie pakalpojumi nav tikuši sniegti organizatora maksātnespējas dēļ. Ja komplekso ceļojumu pakalpojumu līgumā ir iekļauta pasažieru pārvadāšana, organizatori arī sniedz nodrošinājumu attiecībā uz ceļotāju repatriāciju. Var piedāvāt kompleksā pakalpojuma turpinājumu.

Organizatoriem, kas neveic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī, bet pārdod vai piedāvā pārdošanai kompleksus pakalpojumus kādā dalībvalstī vai kas jebkāda veidā šādu darbību vērs uz kādu dalībvalsti, ir pienākums sniegt nodrošinājumu saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem.

2. Nodrošinājums, kas minēts 1. punktā, ir efektīvs un aptver saprātīgi paredzamas izmaksas. Tas aptver maksājumu summas, ko veic ceļotāji vai kas veiktas ceļotāju vārdā attiecībā uz kompleksiem pakalpojumiem, ņemot vērā laikposma ilgumu starp pirmajām iemaksām un galīgajiem maksājumiem un kompleksā pakalpojuma pabeigšanu, kā arī aplēstās repatriācijas izmaksas organizatora maksātnespējas gadījumā.

3. Aizsardzību organizatora maksātnespējas gadījumā ceļotāji var izmantot neatkarīgi no savas dzīvesvietas, izbraukšanas vietas vai kompleksā pakalpojuma pārdošanas vietas un neatkarīgi no dalībvalsts, kurā atrodas vienība, kas ir atbildīga par aizsardzību maksātnespējas gadījumā.

4. Kad kompleksā pakalpojuma sniegšanu ietekmē organizatora maksātnespēja, bez maksas ir pieejams nodrošinājums, lai nodrošinātu repatriācijas un, ja vajadzīgs, finansētu izmitināšanu pirms repatriācijas.

5. Par ceļojumu pakalpojumiem, kas nav tikuši sniegti, atmaksāšanu veic bez nepamatotas kavēšanās pēc ceļotāja pieprasījuma.

18. pants

Aizsardzības maksātnespējas gadījumā savstarpēja atzīšana un administratīvā sadarbība

1. Dalībvalstis atzīst par atbilstošu prasībām, ko paredz to noteikumi, ar kuriem transponē 17. pantu, ikvienu aizsardzību maksātnespējas gadījumā, ko organizators sniedz saskaņā ar šādiem savas uzņēmējdarbības veikšanas vietas dalībvalsts noteikumiem.

2. Dalībvalstis norīko centrālos kontaktpunktus, lai atvieglotu administratīvo sadarbību un dažādās dalībvalstīs darbojošos organizatoru uzraudzību. Tās paziņo minēto kontaktpunktu kontaktinformāciju visām pārējām dalībvalstīm un Komisijai.

3. Centrālie kontaktpunkti savstarpēji dara pieejamu visu nepieciešamo informāciju par savu valstu prasībām attiecībā uz aizsardzību maksātnespējas gadījumā un tās vienības vai vienību identitāti, kas ir atbildīga par aizsardzību maksātnespējas gadījumā konkrētiem organizatoriem, kuri veic uzņēmējdarbību to teritorijā. Minētie kontaktpunkti piešķir citam piekļuvi jebkuram pieejamam sarakstam, kurā uzskaitīti organizatori, kas ir izpildījuši savus pienākumus attiecībā uz aizsardzību maksātnespējas gadījumā. Visi šādi saraksti ir publiski pieejami, tostarp tiešsaistē.

4. Ja kādai dalībvalstij ir šaubas par organizatora aizsardzību maksātnespējas gadījumā, tā lūdz precizējumus no organizatora uzņēmējdarbības veikšanas vietas dalībvalsts. Dalībvalstis atbild uz citu dalībvalstu pieprasījumiem pēc iespējas ātrāk, ņemot vērā jautājuma steidzamību un sarežģītību. Jebkurā gadījumā pirmo atbildi dod ne vēlāk kā 15 darba dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.

VI NODAĻA

SAISTĪTI CEĻOJUMU PAKALPOJUMI

19. pants

Prasības par aizsardzību maksātspējas gadījumā un informācijas prasības saistītiem ceļojumu pakalpojumiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgotāji, kas sekmē saistītus ceļojumu pakalpojumus, sniedz nodrošinājumu, ka tiks atmaksāti visi maksājumi, ko viņi saņem no ceļotājiem, ciktāl viņu maksātspējas rezultātā netiek veikts ceļojuma pakalpojums, kurš ietilpst saistītā ceļojuma pakalpojumā. Ja šādi tirgotāji ir tā puse, kas ir atbildīga par pasažieru pārvadāšanu, nodrošinājums ietver arī ceļotāja repatriāciju. *Mutatis mutandis* piemēro 17. panta 1. punkta otro daļu, 17. panta 2. līdz 5. punktu un 18. pantu.

2. Pirms ceļotājam kļūst saistošs jebkurš līgums, kura rezultātā tiek radīts saistīts ceļojuma pakalpojums, vai jebkāds atbilstošs piedāvājums, tirgotājs, kas sekmē saistītus ceļojumu pakalpojumus, tostarp, ja attiecīgais tirgotājs neveic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī, bet ar jebkādiem līdzekļiem šādas darbības vērš uz kādu dalībvalsti, skaidrā, saprotamā un uzskatāmā veidā norāda, ka ceļotājs:

- a) nevarēs izmantot nekādas tiesības, kas saskaņā ar šo direktīvu tiek piemērotas tikai komplekso ceļojumu pakalpojumiem, un ka katrs atsevišķs pakalpojumu sniedzējs būs pilnībā atbildīgs par pienācīgu līgumsaistību izpildi attiecībā uz savu pakalpojumu; un
- b) varēs izmantot aizsardzību maksātspējas gadījumā saskaņā ar 1. punktu.

Lai izpildītu šā punkta prasības, tirgotājs, kas sekmē saistītu ceļojumu pakalpojumu, minēto informāciju ceļotājam sniedz, izmantojot attiecīgo standarta veidlapu, kas iekļauta II pielikumā, vai, ja uz konkrēto saistītu ceļojumu pakalpojuma veidu neattiecas neviena minētajā pielikumā iekļautā veidlapa, sniedz tajā ietverto informāciju.

3. Ja tirgotājs, kas sekmē saistītus ceļojumu pakalpojumus, nav izpildījis šā panta 1. un 2. punktā izklāstītās prasības, attiecībā uz ceļojuma pakalpojumiem, kuri iekļauti saistītā ceļojuma pakalpojumā, piemēro tiesības un pienākumus, kas noteikti 9. un 12. pantā un IV nodaļā.

4. Ja saistīts ceļojuma pakalpojums ir rezultāts līgumam starp ceļotāju un tādu tirgotāju, kas nesekmē saistīto ceļojuma pakalpojumu, minētais tirgotājs informē tirgotāju, kas sekmē saistīto ceļojuma pakalpojumu, par attiecīgā līguma noslēgšanu.

VII NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

20. pants

Īpaši mazumtirgotāja pienākumi, ja organizators veic uzņēmējdarbību ārpus Eiropas Ekonomikas zona

Neskarot 13. panta 1. punkta otro daļu, ja organizators veic uzņēmējdarbību ārpus Eiropas Ekonomikas zona, mazumtirgotājam, kurš veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī, piemēro pienākumus, kas IV un V nodaļā noteikti organizatoram, izņemot, ja mazumtirgotājs sniedz pierādījumus, ka organizators atbilst minēto nodaļu prasībām.

21. pants

Atbildība par rezervācijas kļūdām

Dalībvalstis nodrošina, ka tirgotājs ir atbildīgs par jebkādam kļūdām, kas izriet no rezervācijas sistēmas tehniskiem defektiem, par kuriem viņš ir atbildīgs, un gadījumos, kad tirgotājs ir piekritis nodrošināt rezervāciju kompleksam pakalpojumam vai ceļojuma pakalpojumiem, kas ir daļa no saistītiem ceļojuma pakalpojumiem – par kļūdām, kas pieļautas rezervācijas procesā.

Tirgotājs nav atbildīgs par rezervācijas kļūdām, kuras var piedēvēt pašam ceļotājam vai kuras izraisa nenovēršami un ārkārtas apstākļi.

22. pants

Tiesības uz atlīdzinājumu

Gadījumos, kad organizators vai saskaņā ar 13. panta 1. punkta otro daļu vai 20. pantu mazumtirgotājs maksā kompensāciju, piešķir cenas samazinājumu vai pilda pārējās saistības, kas tam noteiktas ar šo direktīvu, dalībvalstis nodrošina, ka organizatoram vai mazumtirgotājam ir tiesības prasīt atlīdzinājumu no jebkuras trešās personas, kura veicināja to apstākļu iestāšanos, kas izraisa pienākumu maksāt kompensāciju, samazināt cenu vai citas saistības.

23. pants

Direktīvas imperatīvais raksturs

1. Kompleksa pakalpojuma organizatora vai tirgotāja, kas sekmē saistītu ceļojuma pakalpojumu, paziņojums, ka viņš rīkojas tikai kā ceļojuma pakalpojuma sniedzējs, kā starpnieks vai jebkurā citā statusā, vai ka komplekss pakalpojums vai saistīts ceļojuma pakalpojums nav komplekss pakalpojums vai saistīts ceļojuma pakalpojums, neatbrīvo minēto organizatoru vai tirgotāju no pienākumiem, kas tiem paredzēti saskaņā ar šo direktīvu.
2. Ceļotāji nevar atteikties no tiesībām, ko viņiem piešķir valsts akti, ar kuriem transponē šo direktīvu.
3. Jebkurš līguma noteikums vai jebkurš ceļotāja paziņojums, kurš tieši vai netieši atceļ vai ierobežo tiesības, kas ceļotājam piešķirtas ar šo direktīvu, vai kura mērķis ir apiet šīs direktīvas piemērošanu, ceļotājam nav saistošs.

24. pants

Izpilde

Dalībvalstis nodrošina, ka pastāv atbilstīgi un efektīvi līdzekļi, lai nodrošinātu šīs direktīvas prasību izpildi.

25. pants

Sankcijas

Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kuras piemēro par to valsts tiesību aktu pārkāpumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas.

26. pants

Komisijas ziņojums un pārskatīšana

Komisija līdz 2019. gada 1. janvārim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas noteikumiem, kurus piemēro tiešsaistes rezervācijām, ko veic dažādās tirdzniecības vietās, un par šādu rezervāciju kvalificēšanu par kompleksiem pakalpojumiem, saistītiem ceļojumu pakalpojumiem vai atsevišķiem ceļojumu pakalpojumiem, un jo īpaši par 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta v) punktā noteikto kompleksā pakalpojuma definīciju un par to, vai ir lietderīgi pielāgot vai paplašināt minēto definīciju.

Komisija līdz 2021. gada 1. janvārim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei vispārīgu ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.

Vajadzības gadījumā pirmajā un otrajā daļā minētajiem ziņojumiem pievieno tiesību aktu priekšlikumus.

27. pants

Grozījumi Regulā (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvā 2011/83/ES

1. Regulas (EK) Nr. 2006/2004 pielikuma 5. punktu aizstāj ar šādu:

“5. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2302 (*).

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2302 (2015. gada 25. novembris) par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004, Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (OV L 326, 11.12.2015., 1. lpp.).”

2. Direktīvas 2011/83/ES 3. panta 3. punkta g) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“g) par kompleksiem pakalpojumiem, kā tie definēti 3. panta 2. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/2302 (**)

(**) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2302 (2015. gada 25. novembris) par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004, Direktīvu 2011/83/ES un atceļ Padomes Direktīvu 90/314/EEK (OV L 326, 11.12.2015., 1. lpp.).”

Šīs direktīvas 6. panta 7. punktu, 8. panta 2. un 6. punktu un 19., 21. un 22. pantu *mutatis mutandis* piemēro kompleksiem pakalpojumiem, kā tie definēti 3. panta 2. punktā Direktīvā (ES) 2015/2302 attiecībā uz ceļotājiem, kā tie definēti minētās direktīvas 3. panta 6. punktā.

VIII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

28. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz 2018. gada 1. janvārim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto tiesību aktu noteikumus.
2. Tās piemēro minētos noteikumus no 2018. gada 1. jūlija.
3. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.
4. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

29. pants

Atcelšana

Direktīvu 90/314/EEK atceļ no 2018. gada 1. jūlija.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu, kas sniegta III pielikumā.

30. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

31. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2015. gada 25. novembrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
M. SCHULZ

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
N. SCHMIT

—

I PIELIKUMS

A daļa

Standarta informācijas veidlapa kompleksā ceļojuma līgumiem, ja ir iespējams lietot hipersaites

Jums piedāvātais ceļojumu pakalpojumu kopums ir komplekss pakalpojums Direktīvas (ES) 2015/2302 nozīmē.

Tāpēc Jūs varēsiet izmantot visas ES tiesības, kas attiecas uz kompleksiem pakalpojumiem. Uzņēmums XY/uzņēmumi XY būs pilnībā atbildīgs (atbildīgi) par kompleksā pakalpojuma pienācīgu sniegšanu kopumā.

Turklāt saskaņā ar tiesību aktu prasībām uzņēmumam XY/uzņēmumiem XY ir aizsardzība, lai maksātspējas gadījumā atlīdzinātu Jūsu maksājumus un, ja kompleksajā pakalpojumā ir ietverts transports, – nodrošinātu Jūsu repatriāciju.

Plašāka informācija par Direktīvā (ES) 2015/2302 paredzētajām pamattiesībām [jāsniedz kā hipersaite]

Sekojojot hipersaitei, ceļotājs saņems šādu informāciju:

Pamattiesības saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302

- Ceļotāji pirms kompleksā ceļojuma līguma noslēgšanas saņems visu būtisko informāciju par komplekso pakalpojumu.
- Vienmēr ir vismaz viens tirgotājs, kurš ir atbildīgs par to, lai visi līgumā ietvertie ceļojuma pakalpojumi tiktu sniegti pienācīgi.
- Ceļotājiem izsniedz tālruņa numuru saziņai ārkārtas gadījumos vai informāciju par kontaktpunktu, kurā viņi var sazināties ar organizatoru vai ceļojumu aģentu.
- Ceļotāji, par to paziņojot saprātīgā termiņā, var nodot komplekso pakalpojumu citai personai, par ko var paredzēt pienākumu segt papildu izmaksas.
- Kompleksā pakalpojuma cenu var palielināt tikai tad, ja pieaug noteiktas izmaksas (piemēram, degvielas cenas) un ja tas ir skaidri paredzēts līgumā, un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 20 dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma. Ja cenas palielinājums pārsniedz 8 % no kompleksā pakalpojuma cenas, ceļotājs var izbeigt līgumu. Ja organizators sev patur tiesības palielināt cenu, ceļotājam ir tiesības uz cenas samazinājumu, ja samazinās attiecīgās izmaksas.
- Ceļotāji var izbeigt līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, un saņemt veikto maksājumu pilnu atmaksu, ja ievērojami tiek mainīts jebkurš no kompleksā pakalpojuma būtiskajiem elementiem, izņemot cenu. Ja pirms kompleksā pakalpojuma sākuma par komplekso pakalpojumu atbildīgais tirgotājs atceļ komplekso pakalpojumu, ceļotājiem ir tiesības saņemt atmaksu un attiecīgā gadījumā kompensāciju.
- Ceļotāji ārkārtas gadījumos pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, piemēram, ja pastāv nopietnas drošības problēmas galamērķa vietā, kuras, visticamāk, ietekmētu komplekso pakalpojumu.
- Turklāt ceļotāji jebkurā laikā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu par atbilstošu un pamatojamu izbeigšanas maksu.
- Ja pēc kompleksā pakalpojuma sākuma nozīmīgus kompleksā pakalpojuma elementus nevar sniegt tā, kā paredz vienošanās, jāpiedāvā ceļotājam atbilstīgi alternatīvi risinājumi bez papildu maksas. Ceļotāji var izbeigt līgumu, nemaksājot izbeigšanas maksu, ja pakalpojumi netiek sniegti saskaņā ar līgumu un tas būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma izpildi un organizators nenovērš problēmu.

- Ceļotājiem arī ir tiesības uz cenas samazinājumu un/vai kompensāciju par zaudējumiem, ja ceļojuma pakalpojumi netiek sniegti vai tiek sniegti neatbilstīgi.
- Ja ceļotājs nonāk grūtībās, organizatoram ir jānodrošina palīdzība.
- Ja organizators vai – dažās dalībvalstīs – mazumtirgotājs kļūst maksātnespējīgs, maksājumi tiek atmaksāti. Ja organizators vai – attiecīgā gadījumā – mazumtirgotājs kļūst maksātnespējīgs pēc kompleksā pakalpojuma sākuma un ja transports ir iekļauts kompleksajā pakalpojumā, tiek nodrošināta ceļotāju repatriācija. Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātnespējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātnespējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība]. Ja XY maksātnespējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos [HIPERSAITE]

B daļa

Standarta informācijas veidlapa kompleksā ceļojuma līgumiem, gadījumos, kurus neaptver A daļa

Jums piedāvātais ceļojumu pakalpojumu kopums ir komplekss pakalpojums Direktīvas (ES) 2015/2302 nozīmē.

Tāpēc Jūs varēsiet izmantot visas ES tiesības, kas attiecas uz kompleksiem pakalpojumiem. Uzņēmums XY/uzņēmumi XY būs pilnībā atbildīgs (atbildīgi) par kompleksā pakalpojuma pienācīgu sniegšanu kopumā.

Turklāt saskaņā ar tiesību aktu prasībām uzņēmumam XY/uzņēmumiem XY ir aizsardzība, lai maksātnespējas gadījumā atlīdzinātu Jūsu maksājumus un, ja kompleksajā pakalpojumā ir ietverts transports, – nodrošinātu Jūsu repatriāciju.

Pamattiesības saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302

- Ceļotāji pirms kompleksa ceļojuma līguma noslēgšanas saņems visu būtisko informāciju par komplekso pakalpojumu.
- Vienmēr ir vismaz viens tirgotājs, kurš ir atbildīgs par to, lai visi līgumā ietvertie ceļojuma pakalpojumi tiktu sniegti pienācīgi.
- Ceļotājiem izsniedz tālruņa numuru saziņai ārkārtas gadījumos vai informāciju par kontaktpunktu, kurā viņi var sazināties ar organizatoru vai ceļojumu aģentu.
- Ceļotāji, par to paziņojot saprātīgā termiņā, var nodot komplekso pakalpojumu citai personai, par ko var paredzēt pienākumu segt papildu izmaksas.
- Kompleksā pakalpojuma cenu var palielināt tikai tad, ja pieaug noteiktas izmaksas (piemēram, degvielas cenas) un ja tas ir skaidri paredzēts līgumā, un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 20 dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma. Ja cenas palielinājums pārsniedz 8 % no kompleksā pakalpojuma cenas, ceļotājs var izbeigt līgumu. Ja organizators sev patur tiesības palielināt cenu, ceļotājam ir tiesības uz cenas samazinājumu, ja samazinās attiecīgās izmaksas.
- Ceļotāji var izbeigt līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, un saņemt veikto maksājumu pilnu atmaksu, ja ievērojami tiek mainīts jebkurš no kompleksā pakalpojuma būtiskajiem elementiem, izņemot cenu. Ja pirms kompleksā pakalpojuma sākuma par komplekso pakalpojumu atbildīgais tirgotājs atceļ komplekso pakalpojumu, ceļotājiem ir tiesības saņemt atmaksu un attiecīgā gadījumā kompensāciju.
- Ceļotāji izņēmuma kārtā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, ja ir ārkārtēji apstākļi, piemēram, pastāv nopietnas drošības problēmas galamērķa vietā, kuras, visticamāk, ietekmētu komplekso pakalpojumu.
- Turklāt ceļotāji jebkurā laikā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu par atbilstošu un pamatojamu izbeigšanas maksu.

- Ja pēc kompleksā pakalpojuma sākuma nozīmīgus kompleksā pakalpojuma elementus nevar sniegt tā, kā paredz vienošanās, jāpiedāvā ceļotājam atbilstīgi alternatīvi risinājumi bez papildu maksas. Ceļotāji var izbeigt līgumu, nemaksājot izbeigšanas maksu, ja pakalpojumi netiek sniegti saskaņā ar līgumu un tas būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma izpildi un organizators nenovērš problēmu.
- Ceļotājiem arī ir tiesības uz cenas samazinājumu un/vai kompensāciju par zaudējumiem, ja ceļojuma pakalpojumi netiek sniegti vai tiek sniegti neatbilstīgi.
- Ja ceļotājs nonāk grūtībās, organizatoram ir jānodrošina palīdzība.
- Ja organizators vai – dažās dalībvalstīs – mazumtirgotājs kļūst maksātnespējīgs, maksājumi tiek atmaksāti. Ja organizators vai – attiecīgā gadījumā – mazumtirgotājs kļūst maksātnespējīgs pēc kompleksā pakalpojuma sākuma un ja transports ir iekļauts attiecīgajā kompleksajā pakalpojumā, tiek nodrošināta ceļotāju repatriācija. Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātnespējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātnespējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība]. Ja XY maksātnespējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

[Tīmekļa vietne, kur atrodama Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos.]

C daļa

Standarta informācijas veidlapa, ja organizators nodod datus citam tirgotājam saskaņā ar 3. panta 2. punkta b) apakšpunkta v) punktu

Ja Jūs noslēdzat līgumu ar uzņēmumu AB ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc rezervācijas apstiprinājuma saņemšanas no uzņēmuma XY, tad ceļojuma pakalpojums, ko sniedz XY un AB, būs kompleksais pakalpojums Direktīvas (ES) 2015/2302 nozīmē.

Tāpēc Jūs varēsiet izmantot visas ES tiesības, kas attiecas uz kompleksiem pakalpojumiem. Uzņēmums XY būs pilnībā atbildīgs par kompleksā pakalpojuma pienācīgu sniegšanu kopumā.

Turklāt saskaņā ar tiesību aktu prasībām uzņēmumam XY ir aizsardzība, lai maksātnespējas gadījumā atlīdzinātu Jūsu maksājumus un, ja kompleksajā pakalpojumā ir ietverts transports, – nodrošinātu Jūsu repatriāciju.

Plašāka informācija par Direktīvā (ES) 2015/2302 paredzētajām pamattiesībām [jāsniedz kā hipersaite]

Sekojojot hipersaitei, ceļotājs saņems šādu informāciju:

Pamattiesības saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302

- Ceļotāji saņems visu būtisko informāciju par ceļojuma pakalpojumiem pirms kompleksā ceļojuma pakalpojumu līguma noslēgšanas.
- Vienmēr ir vismaz viens tirgotājs, kurš ir atbildīgs par to, lai visi līgumā ietvertie ceļojuma pakalpojumi tiktu sniegti pienācīgi.
- Ceļotājiem izsniedz tālruņa numuru saziņai ārkārtas gadījumos vai informāciju par kontaktpunktu, kurā viņi var sazināties ar organizatoru vai ceļojumu aģentu.
- Ceļotāji, par to paziņojot saprātīgā termiņā, var nodot komplekso pakalpojumu citai personai, par ko var paredzēt pienākumu segt papildu izmaksas.
- Kompleksā pakalpojuma cenu var palielināt tikai tad, ja pieaug noteiktas izmaksas (piemēram, degvielas cenas) un ja tas ir skaidri paredzēts līgumā, un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 20 dienas pirms kompleksā pakalpojuma sākuma. Ja cenas palielinājums pārsniedz 8 % no kompleksā pakalpojuma cenas, ceļotājs var izbeigt līgumu. Ja organizators sev patur tiesības palielināt cenu, ceļotājam ir tiesības uz cenas samazinājumu, ja samazinās attiecīgās izmaksas.

- Ceļotāji var izbeigt līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, un saņemt veikto maksājumu pilnu atmaksu, ja ievērojami tiek mainīts jebkurš no kompleksā pakalpojuma būtiskajiem elementiem, izņemot cenu. Ja pirms kompleksā pakalpojuma sākuma par komplekso pakalpojumu atbildīgais tirgotājs atceļ komplekso pakalpojumu, ceļotājiem ir tiesības saņemt atmaksu un attiecīgā gadījumā kompensāciju.
- Ceļotāji izņēmuma kārtā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu, nemaksājot nekādu izbeigšanas maksu, ja ir ārkārtēji apstākļi, piemēram, ja pastāv nopietnas drošības problēmas galamērķa vietā, kuras, visticamāk, ietekmētu komplekso pakalpojumu.
- Turklāt ceļotāji jebkurā laikā pirms kompleksā pakalpojuma sākuma var izbeigt līgumu par atbilstošu un pamatojamu izbeigšanas maksu.
- Ja pēc kompleksā pakalpojuma sākuma nozīmīgus kompleksā pakalpojuma elementus nevar sniegt tā, kā paredz vienošanās, jāpiedāvā ceļotājam atbilstīgi alternatīvi risinājumi bez papildu maksas. Ceļotāji var izbeigt līgumu, nemaksājot izbeigšanas maksu, ja pakalpojumi netiek sniegti saskaņā ar līgumu un tas būtiski ietekmē kompleksā pakalpojuma izpildi un organizators nenovērš problēmu.
- Ceļotājiem arī ir tiesības uz cenas samazinājumu un/vai kompensāciju par zaudējumiem, ja ceļojuma pakalpojumi netiek sniegti vai tie tiek sniegti neatbilstīgi.
- Ja ceļotājs nonāk grūtībās, organizatoram ir jānodrošina palīdzība.
- Ja organizators vai – dažās dalībvalstīs – mazumtirgotājs kļūst maksātnespējīgs, maksājumi tiek atmaksāti. Ja organizators vai – attiecīgā gadījumā – mazumtirgotājs kļūst maksātnespējīgs pēc kompleksā pakalpojuma sākuma un ja transports ir iekļauts attiecīgajā kompleksajā pakalpojumā, tiek nodrošināta ceļotāju repatriācija. Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātnespējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātnespējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība]. Ja XY maksātnespējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos [HIPERSAITE]

II PIELIKUMS

A daļa

Standarta informācijas veidlapa, kas izmantojama, ja tirgotājs, kas tiešsaistē sekmē saistīto ceļojuma pakalpojumu 3. panta 5. punkta a) apakšpunkta nozīmē, ir pārvadātājs, kas pārdod biļeti turpceļam un atpakaļceļam

Ja Jūs rezervējat papildu ceļojuma pakalpojumus ar šīs saites starpniecību, Jūs NEVARĒSIET izmantot tiesības, kādas piemērojamas kompleksajiem pakalpojumiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302.

Tāpēc mūsu uzņēmums/XY nebūs atbildīgs par minēto papildu ceļojumu pakalpojumu pienācīgu sniegšanu. Problēmu gadījumā lūdzam sazināties ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju.

Tomēr, ja Jūs rezervējat kādu papildu ceļojuma pakalpojumu mūsu uzņēmuma/XY tīmekļa vietnes viena apmeklējuma laikā, ceļojuma pakalpojumi kļūs par saistītā ceļojuma pakalpojuma daļu. Šajā gadījumā atbilstīgi ES tiesību aktiem XY ir aizsardzība, lai atlīdzinātu Jūsu maksājumus, kas veikti XY par pakalpojumiem, kas netika sniegti XY maksātspējas dēļ. Lūdzu ņemiet vērā, ka tas nenodrošina atmaksu gadījumā, ja maksātspējīgs ir attiecīgais pakalpojuma sniedzējs.

Plašāka informācija par aizsardzību maksātspējas gadījumā [jāsniedz kā hipersaite]

Sekojojot hipersaitei, ceļotājs saņems šādu informāciju:

Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātspējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātspējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība].

Ja XY maksātspējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Piezīme. Šī aizsardzība maksātspējas gadījumā neattiecas uz līgumiem ar pusēm, kas nav XY, kuri, neraugoties uz XY maksātspēju, var tikt izpildīti.

Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos [HIPERSAITE]

B daļa

Standarta informācijas veidlapa, kas izmantojama, ja tirgotājs, kas tiešsaistē sekmē saistīto ceļojuma pakalpojumu 3. panta 5. punkta a) apakšpunkta nozīmē, ir kāds cits tirgotājs, nevis pārvadātājs, kas pārdod biļeti turpceļam un atpakaļceļam

Ja pēc tam, kad esat izvēlējušies un samaksājuši par vienu ceļojuma pakalpojumu, Jūs savam ceļojumam vai brīvdienām rezervējat papildu ceļojumu pakalpojumus, izmantojot mūsu uzņēmumu/XY, Jūs NEVARĒSIET izmantot tiesības, kādas piemērojamas kompleksajiem pakalpojumiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302.

Tāpēc mūsu uzņēmums/XY nebūs atbildīgs par atsevišķo ceļojuma pakalpojumu pienācīgu sniegšanu. Problēmu gadījumā lūdzam sazināties ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju.

Tomēr, ja Jūs rezervējat kādu papildu ceļojuma pakalpojumu mūsu uzņēmuma/XY tīmekļa vietnes viena apmeklējuma laikā, ceļojuma pakalpojumi kļūs par saistītā ceļojuma pakalpojuma daļu. Šajā gadījumā atbilstīgi ES tiesību aktiem XY ir aizsardzība, lai atlīdzinātu Jūsu maksājumus, kas veikti XY par pakalpojumiem, kas netika sniegti XY maksātspējas dēļ. Lūdzu ņemiet vērā, ka tas nenodrošina atmaksu gadījumā, ja maksātspējīgs ir attiecīgais pakalpojuma sniedzējs.

Plašāka informācija par aizsardzību maksātspējas gadījumā [jāsniedz kā hipersaite]

Sekojojot hipersaitei, ceļotājs saņems šādu informāciju:

Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātspējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātspējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība]

Ja XY maksātspējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Piezīme. Šī aizsardzība maksātspējas gadījumā neattiecas uz līgumiem ar pusēm, kas nav XY, kuri, neraugoties uz XY maksātspēju, var tikt izpildīti.

Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos [HIPERSAITE]

C daļa

Standarta informācijas veidlapa, kas izmantojama saistītiem ceļojuma pakalpojumiem 3. panta 5. punkta a) apakšpunkta nozīmē, ja līgumus slēdz vienlaicīgā tirgotāja (kurš nav pārvadātājs, kas pārdod biļeti turpceļam un atpakaļceļam) un ceļotāja fiziskā klātbūtnē

Ja pēc tam, kad esat izvēlējušies un samaksājuši par vienu ceļojuma pakalpojumu, Jūs savam ceļojumam vai brīvdienām rezervējat papildu ceļojumu pakalpojumus, izmantojot mūsu uzņēmumu/XY, Jūs NEVARĒSIET izmantot tiesības, kādas piemērojamas kompleksajiem pakalpojumiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302.

Tāpēc mūsu uzņēmums/XY nebūs atbildīgs par atsevišķo ceļojuma pakalpojumu pienācīgu sniegšanu. Problēmu gadījumā lūdzam sazināties ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju.

Tomēr, ja Jūs rezervējat kādu papildu ceļojuma pakalpojumu mūsu uzņēmumā/XY tā paša apmeklējuma vai saziņas laikā, ceļojuma pakalpojumi kļūs par saistītā ceļojuma pakalpojuma daļu. Šajā gadījumā atbilstīgi ES tiesību aktiem XY ir aizsardzība, lai atlīdzinātu Jūsu maksājumus, kas veikti XY par pakalpojumiem, kas netika sniegti XY maksātspējas dēļ. Lūdzu ņemiet vērā, ka tas nenodrošina atmaksu gadījumā, ja maksātspējīgs ir attiecīgais pakalpojuma sniedzējs.

Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātspējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātspējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība].

Ja XY maksātspējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Piezīme. Šī aizsardzība maksātspējas gadījumā neattiecas uz līgumiem ar citām pusēm, kas nav XY, kuri, neraugoties uz XY maksātspēju, var tikt pildīti.

[Tīmekļa vietne, kur atrodama Direktīva (ES) 2015/2302, kā tā transponēta valsts tiesību aktos.]

D daļa

Standarta informācijas veidlapa, kas izmantojama, ja tirgotājs, kas tiešsaistē sekmē saistīto ceļojuma pakalpojumu 3. panta 5. punkta b) apakšpunkta nozīmē, ir pārvadātājs, kas pārdod biļeti turpceļam un atpakaļceļam

Ja Jūs rezervējat papildu ceļojuma pakalpojumus Jūsu braucienam vai brīvdienām ar šīs saites/šo saišu starpniecību, Jūs NEVARĒSIET izmantot tiesības, kādas piemērojamas kompleksajiem pakalpojumiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302

Tāpēc mūsu uzņēmums/XY nebūs atbildīgs par minēto papildu ceļojumu pakalpojumu pienācīgu sniegšanu. Problēmu gadījumā lūdzam sazināties ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju.

Tomēr, ja Jūs rezervējat papildu ceļojuma pakalpojumus ar šīs saites/šo saišu starpniecību ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc rezervācijas apstiprinājuma saņemšanas no mūsu uzņēmuma/XY, minētie ceļojuma pakalpojumi kļūs par saistītā ceļojuma pakalpojuma daļu. Šajā gadījumā atbilstīgi ES tiesību aktiem XY ir aizsardzība, lai atlīdzinātu Jūsu maksājumus, kas veikti XY par pakalpojumiem, kas netika sniegti XY maksātspējas dēļ, un lai vajadzības gadījumā veiktu Jūsu repatriāciju. Lūdzu ņemiet vērā, ka tas nenodrošina atmaksu gadījumā, ja maksātspējīgs ir attiecīgais pakalpojuma sniedzējs.

Plašāka informācija par aizsardzību maksātspējas gadījumā [jāsniedz kā hipersaite]

Sekojojot hipersaitei, ceļotājs saņems šādu informāciju:

Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātspējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātspējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība].

Ja XY maksātspējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Piezīme. Šī aizsardzība maksātspējas gadījumā neattiecas uz līgumiem ar citām pusēm, kas nav XY, kuri, neraugoties uz XY maksātspēju, var tikt izpildīti.

Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos [HIPERSAITE]

E daļa

Standarta informācijas veidlapa, kas izmantojama, ja tirgotājs, kas tiešsaistē sekmē saistīto ceļojuma pakalpojumu 3. panta 5. punkta b) apakšpunkta nozīmē, ir kāds cits tirgotājs, nevis pārvadātājs, kas pārdod biļeti turpceļam un atpakaļceļam

Ja Jūs rezervējat papildu ceļojuma pakalpojumus Jūsu braucienam vai brīvdienām ar šīs saites starpniecību, Jūs NEVARĒSIET izmantot tiesības, kādas piemērojamas kompleksajiem pakalpojumiem saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/2302

Tāpēc mūsu uzņēmums/XY nebūs atbildīgs par minēto papildu ceļojuma pakalpojumu pienācīgu sniegšanu. Problēmu gadījumā lūdzam sazināties ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju.

Tomēr, ja Jūs rezervējat kādu papildu ceļojuma pakalpojumu ar šīs saites/šo saišu starpniecību ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc rezervācijas apstiprinājuma saņemšanas no mūsu uzņēmuma/XY, minētie ceļojuma pakalpojumi kļūs par saistītā ceļojuma pakalpojuma daļu. Šajā gadījumā atbilstīgi ES tiesību aktiem XY ir aizsardzība, lai atlīdzinātu Jūsu maksājumus, kas veikti XY par pakalpojumiem, kas netika sniegti XY maksātspējas dēļ, un lai vajadzības gadījumā veiktu Jūsu repatriāciju. Lūdzu ņemiet vērā, ka tas nenodrošina atmaksu gadījumā, ja maksātspējīgs ir attiecīgais pakalpojuma sniedzējs.

Plašāka informācija par aizsardzību maksātspējas gadījumā [jāsniedz kā hipersaite]

Sekojojot hipersaitei, ceļotājs saņems šādu informāciju:

Uzņēmumam XY ir aizsardzība maksātspējas gadījumā, ko nodrošina YZ [vienība, kura ir atbildīga par aizsardzību maksātspējas gadījumā, piemēram, garantiju fonds vai apdrošināšanas sabiedrība].

Ja XY maksātspējas dēļ tiek liegti pakalpojumi, ceļotāji var sazināties ar šo vienību vai attiecīgā gadījumā ar kompetento iestādi (kontaktainformācija, tostarp ģeogrāfiskā adrese, e-pasts un telefona numurs).

Piezīme. Šī aizsardzība maksātspējas gadījumā neattiecas uz līgumiem ar citām pusēm, kas nav XY, un kuri, neraugoties uz XY maksātspēju, var tikt pildīti.

Direktīva (ES) 2015/2302, kas transponēta valsts tiesību aktos [HIPERSAITE]

III PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 90/314/EEK	Šī direktīva
1. pants	1. pants
2. panta 1. punkts	3. panta 2. punkts un 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts
2. panta 2. punkts	3. panta 8. punkts
2. panta 3. punkts	3. panta 9. punkts
2. panta 4. punkts	3. panta 6. punkts
2. panta 5. punkts	3. panta 3. punkts
3. panta 1. punkts	Svītrots
3. panta 2. punkts	Svītrots, taču galvenās daļas iekļautas 5. un 6. pantā
4. panta 1. punkta a) apakšpunkts	5. panta 1. punkta f) apakšpunkts
4. panta 1. punkta b) apakšpunkts	5. panta 1. punkta h) apakšpunkts, 7. panta 2. punkta d) un f) apakšpunkts un 7. panta 4. punkts
4. panta 2. punkta a) apakšpunkts	7. panta 2. punkts
4. panta 2. punkta b) apakšpunkts	5. panta 3. punkts un 7. panta 1. un 4. punkts
4. panta 2. punkta c) apakšpunkts	Svītrots
4. panta 3. punkts	9. pants
4. panta 4. punkts	10. pants
4. panta 5. punkts	11. panta 2. un 3. punkts
4. panta 6. punkts	11. panta 2., 3. un 4. punkts un 12. panta 3. un 4. punkts
4. panta 7. punkts	13. panta 5., 6. un 7. punkts
5. panta 1. punkts	13. panta 1. punkts
5. panta 2. punkts	14. panta 2., 3. un 4. punkts un 16. pants
5. panta 3. punkts	23. panta 3. punkts
5. panta 4. punkts	7. panta 2. punkta e) apakšpunkts un 13. panta 2. punkts
6. pants	13. panta 3. punkts
7. pants	17. pants un 18. pants
8. pants	4. pants
9. panta 1. punkts	28. panta 1. punkts
9. panta 2. punkts	28. panta 4. punkts
10. pants	31. pants
Pielikums, a) punkts	5. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts
Pielikums, b) punkts	5. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkts
Pielikums, c) punkts	5. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punkts

Direktīva 90/314/EEK	Šī direktīva
Pielikums, d) punkts	5. panta 1. punkta e) apakšpunkts
Pielikums, e) punkts	5. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts
Pielikums, f) punkts	5. panta 1. punkta a) apakšpunkta v) punkts
Pielikums, g) punkts	5. panta 1. punkta b) apakšpunkts
Pielikums, h) punkts	5. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 10. panta 1. punkts
Pielikums, i) punkts	5. panta 1. punkta d) apakšpunkts
Pielikums, j) punkts	7. panta 2. punkta a) apakšpunkts
Pielikums, k) punkts	13. panta 2. punkts